Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...най 1921 оной ...рин 21-һээ гарана | № 77 (13872) | 1975 оной апрелиин 2, среда | Сэн 2 мүнгэн.

РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨЕ УГТУУЛАН

...РШЭЛӨӨ, БЭЛИГ ШАДАБАРЯ—ЗАЛУУШУУЛДА

...механизатор Б. Д. Дугаржапов ...урэл «Эрдэм» ...(Мухар-Шэбэрэй аймаг) мүнөө 28-дахи хабараа ...дээрэ гарахаяа, булад «хүлэгөө һорижо» байна. ...үдэй туршада тэрэ дуратай мэргэжэлдээ ар... ...үдые һургажа, бэрхэ механизатор болгоһон. Тэ... ...нэгэн Б. Д. Дашинимаевтай мүнөө мүрысэн ...

...элэйнгээ даабари болзорһоо урид, 4 жэл 10 ...дүүргээд, тэрэ партиингаа уряада харюу бол... ...жэлдэ ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, ...шинынгаа хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ, залуу ...В. Дамбаевые бэрхэ механизатор болгон һургаха ...дэбэ. Гушаад жэлэй туршада таһалгаряагүй гэн... ...торта ажаллажа ябаһан Д. Д. Дугаржапов үни... ...эл ехэтэй механизаторнуудые гэнжэтэ трактораа ...сар» һэлгэнгүй, халаандаа залуу хүбүүдые аба... ...ртэ газарай «амта» танюулая, бэрхэ механиза... ...һургая гээд уряална.

...ГЭЙ механизатор ...зетэдэ уншахадаа, ...шагнахадаа гү, ...изорээр дамжуулга ...хэжэ ябаһан ажал... ...үндэрөөр сэгнэгдэ... ...харюусалгатайб гэ... ...кош, мэдэрхэш. Ба... ...өө шэлэжэ олоһон ...эр омогорхохош, ...бүтээсэ ехэтэйгээр ...хүсэл зориг досоо

...һүүлээрхи хүшэр ...7 он бэлэй. Хонхо... ...С-тэ трактористы н ...н курса дүүргээд, ...огенераторна трак... ...жа, түрүүшын бү... ...таһанаа мүнөөшье ...ртадаггүйб. Худай ...хүсэтэ трактор жо... ...ой нэгэн болоһойб ...эжэ ябадаг үхи... ...найм бодол тиихэ... ...удэгдэһэн юм. ...һэнһээ хойшо та... ...тй 28 жэлэй тур... ...«Эрдэм» совхо... ...гурбадахи отделе... ...нютагта тракто-

ристаар хүдэлнэб. Эдэ жэлнүүдэй туршада үргэлжэ гэнжэтэ тракторта ябааб. Мүноөшье «ДТ-75» тухэлэй тракторта хүдэлнэб. Тэрээнээ дүрбэн жэлдэ капитальна заһабарилгагүйгөөр хүдэлгөөб. 4800 эталонно гектар зөөлэн хахалалга хэхэ табан жэлэйнгээ даабарии нёдондо ноябрь һарын эхеэр 200 гектараар, тодорхойлхы жэлэй социалис уялгаяа 272 гектараар үлүүлээб.

Ажахы соогоо би гансааран нимэ ехэ амжалта туйлаа бэшэб. Г. П. Михайлов наһаар намһаа залуушье һаа, табан жэлэйнгээ түсэб намһаа һара урид дүүргээ. Тиихэдэ аймагай чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ нэгэнтэ бэшэ хүртэһэн Ажалай улаан Тугай орденто Д. Р. Раднаев, П. Я. Калашников, 1974 оной социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын ордендо тээмэндэ хүртэһэн М. Н. Брылев, Ц. Ж. Цыренов, Б. Д. Дашанимаев болон бусад механизаторнуудһаа ажахы, аймаг соогоо сууда гараһаар үнинэй.

Эдэ нүхэд даалгагдаһан техникэдээ эзэн ёһоор хандадаг, машинануудайнгаа техническэ хүсые дүүрэн хэрэглэхые оролдодог. Тиимэһээ жэл бүри амжалта туйладаг, угтамжын түсэб-уялгануудые ходо үлүүлэн дүүргэдэг, оньһон техникэ заһабарилгада мүнгэ зөөри багаар гаргашалдаг, запасной часть болон түлишэ тоһодолгын зүйлөөр ехэ алмалта, арьбалалта хэдэг байна.

«Ажалай эгээн ехэ бүтээсэ туйлахын түлөө, машинануудай техническэ хүсые эрхим һайнаар ашаглахын түлөө хүдөө ажахын механизаторнуудай хүдэлөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай баталан абаһан тогтоолые, оронной түрүү механизаторнуудай нээмэл бэшэгые совхозоймнай механизаторнууд өөһэдынгөө суглаан дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, һайшаан дэмжэһэ.

Хабарай тарилга, илангаяа ургаса хуряалга дээрэ час, минута бүхэн үнэтэй. Теэд заримашуул энээниие тоодоггүй. Наратай сэлмэг үдэрэй минута бүхэниие дүүрэнээр хэрэглэжэ, оньһон машинаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ оролдодоггүй. Тэдэнэй гэмээр лэ олоной оролдожо ургуулһан тарян гээлтэдэ ехээр орожо, сэг соогоо хуряагданагүй бшуу.

Үнэн сэхэ механизаторнуудай хажуугаар, даажа абаһан техникэдээ хайша хэрэгээр хандадаг, машина ябанал гээд нюдэ балай «газаваалжа» мэдэдэг залуушуул хааяа үзэгдэдэг. Тракторта һуумсаараа тэрэнээ эбдэжэрхидэг гү, али газар хахалхадаа далантайгаар, дээгүүр шударaад, хайша хэрэгээр элдүүрилдэг залуушуулые харахада дура гутамаар, гомдолтойшье байдаг. Тиимэр хахалһан газарһаа баян ургаса хүлеэхэгүйш. Муугаар хахалнаш, техникэдээ хайша хэрэгээр ханданаш гээд хэлэхэдэ, тиимэшүүл дураа гутаха, шинии заабаригүйгөөр урдахяа хараад ябахаб гэһэншүүгээр харюусадаг.

Тэдэнэр юундэ тиигэжэ харюусанаб, ажалдаа ёһо тэдысэ ханданаб гэһэн асуудал минии һанаае зобоодог юм. Энээндэ ямар харюу үгэхэб, таряашад, механизатор гэһэн хүндэтэй, харюусалгатай мэргэжэлдэ тэдэниие яажа дуратай болгохоб?

Минии һанахада, түрүүшынхеэ трактор, комбайн, машинада һууһан залуушуулай зариман бүхы юумэн бэлэхэнээр бүтэхэ гэжэ тоолоод, хэһэн ажалайнгаа саашанхи хүби заяан, үрэ дүн тушаа бодомжолдоггүй гэлэйнэ ха. Мүнөөдэр түсэб-даабаряа дүүргэбэл, түрүүшүүлэй тоодо оролсохоб, магтуулхаб, салин хүлһэншье ехэ байха гэжэ өөрынгөө ухаанда һанадаг. Энэ тон буруу. Тиихэдэ олон жэлдэ хүдэлжэ, тракторайнгаа материальна часть, агротехникэ һайса шудалһан ажалай, ажабайдалай баян дүршэлтэй механизаторнуудай диилэнхидынь бэеынгээ амарые, олзын ехые хаража, «Беларусьта» һуудаг болошонхой. Харин механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсал гү, али СПТУ һая дүүргэһэн, ямаршье дүршэл шадабаригүй залуушуул хуушарһан гэнжэтэ тракторта һуужа, эгээн харюусалгатай газар хахалалга хэдэг. Тэдэнэр аха нүхэдэй үдэр бүриин анхарал, туһаламжагүйгөөр хүдэлхэдөө голодоһо гаргана, оньһон техникээ дүүрэн хүсэндэнь ашаглажа шаданагүй, сагһаань урид эбдэнэ, агротехникын заабари хазагайруулна.

Залуушуулые ажалда дуратайгаар һургаха, хүмүүжүүлхэ, шэлэһэн мэргэжэлдээ дурлаха, шудалха хэрэгтэнь туһалха, заабаришанинь болохо гэһэн хүдэлөөн орон доторнай үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээн тушаа комсомолой XVII Съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев иигэжэ хэлэһэн байна: «Заабарилагшад — үнинэй хүдэлмэришэд, мэргэжэл ехэтэй, ажаһуудалай баян дүршэлтэй, бэлиг талаантай багшанар би гэжэ хэлэхэ байнаб. Тэдэнэр өөһэдынгөө дураар, зүрхэ сэдьхэлэйнгээ уряагаар залуушуулые ажалда дуратайгаар һургана, мэргэжэлдэ һургана, хүдэлмэришэн ангиин баатар заншалай ёһоор залуушуулые хүмүүжүүлнэ».

Нэрээшье өөһэдынгөө халаан, бидэнэй ажал хэрэг саашадань үргэлжэлүүлэгшэ залуу хүбүүд, басагадта дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхэ, тэдэниие бэрхэ механизатор болгохо гээшэ бидэ, үнинэй механизаторнуудай, нангин уялга, һэшхэл болоно. Ушар нимэһээ би нёдондо сэрэгэй албанһаа бусажа ерэһэн залуу хүбүүн Валерий Дамбаевые өөрынгөө туһалагша болгон абаад, хоёрдохи жэлээ ажаллажа байнаб. Оньһон машинада обтой, урагшаа һанаатай, үгөөр хүбүүн. Удахагүй намһаа үлүү бэрхэ механизатор болохо гэжэ хэлэхэ байнаб. Урдань минии һурагша ябаһан Борис Дашанимаев мүнөө хоёрдохи классай тракторист болонхой, намтаяа мүрысэн ажалладаг.

Ажаһуудалай, ажалай баян дүршэлтэй үнинэй механизаторнуудта би иигэжэ хандаха байнаб. Гэнжэтэ трактораа «Беларусяар» һэлгэнгүй, халаандаа залуу хүбүүдые абажа, тэдэнэртэ агротехникын бүхы эрилтэ, заабари ойлгуулжа, газарай «амта» танюулая, бэрхэ механизатор болгон һургая. Дүй дүршэл, бэлиг шадабаряа — залуушуулда гэһэн уряа дороо ажаллая!

Хабарай тарилга газаамнай орошобо. Һара тухай болоод, табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй баян ургасын түлөө тэмсэл үргэлжэлхэнь. Манай «Эрдэм» совхозой механизаторнууд энэ тэмсэлдэ эртэ намарһаа хойшо эршэмтэйгээр бэлдээ. Тарялан, сабшалан дээрэ горитой үгэ-жүүлгэ гаргагдажа тараагдаа, хүр саһан тогтоогдоо, хүрэнгын орооһон сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй. Тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэн булта 1-дэхи, 2-дохи классай болгогдонхой. Оньһон техникэ болон хүдөө ажахын зэр зэбсэгүүд заһабарилагдажа, бэлэн болгогдонхой. Жэжэ-божо дутагдалнууд мүнөө усадхагдажа байна. Механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсалда ябадаг 11 хүбүүд ойрын үдэрнүүдтэ шалгалтаяа барижа, бидэнэй зэргэдэ жагсахань.

Тобшохоноор хэлэхэдэ, ажахын механизаторнууд, тарияшад табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ орооһото болон тэжээлэй ургамалай үндэр баян ургаса хуряажа абахын тула бэеэ зэһэнхэй хабарайнгаа хүдэлмэри эмхи гуримтайгаар үнгэргэхөөр бэлэн.

Б. ДУГАРЖАПОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой тракторист.

...МСЫГАА ШУУЖА ОРОНХОЙ

...ар хэдэн тоо дур... ...зой бүхы сабша... ...7.578 гектар боло... ...Тэрэнэй хахадһаа ...лагдадаг. Уһалаг... ...шалангай гектар ...үнгэрэгшэ жэлдэ ...ээр 10,2 центнер ...һэн. Совхозой ...мелиоратор Борис ...Одоев эдэ тоо... ...айлбарилха үедөө ...үлбэ: «Уһалагда... ...ан дээрэһээ үбһэ ...ошье ехээр абаха ...байгаабди. Зүгөөр ...уданануудһай һаад ...ээ ааб даа».

...ошье. Хэжэнгын ...луговодууд ажал... ...дүнгүүдые туйла... ...арга боломжотой ...Луговодууд Г. ...ев. Б. Ц. Жамь... ...лхэдэ, үнгэрэгшэ ...ногоо ехээр ургуулжа шадаһан байна. Тодорхойлон хэлэбэл, луговод Гомбо Гончикдоржиев даажа абаһан 100 гектар сабшалангай гектар бүриһөө аяар 21 центнер үбһэ хуряажа абаһан юм. Тиихэдэ Б. Ц. Жамьяновай даадаг талмайн 120 гектар бүриһөө 18—18 центнер үбһэн абтаа. Тиихэдэ Толгой гэжэ газарай сабшалан дээрэ гурбан жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр минеральна үтэгжүүлгэ гаргаһанай ашаар гектарай 25 центнер үбһэн хуряагдаһан байна. Эдэ жэшээнүүд Хэжэнгын совхозой нуга сабшалан дээрэһээ ниитын малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл хуряажа абаха арга боломжотой байһые элеэр гэршэлнэ.

Совхоз доторнь тарялан, сабшалан һайжаруулха отряд байгуулагдаһаар үнинэй болоо. Тэрэ отрядые дүй дүршэлтэй механизатор Б. Ж. Аюров хүтэлбэрилнэ. 7 трактор тус отрядай мэдэлдэ үгтэнхэй. Тэдэнэр тарялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хоёр һарые амжалтатайгаар эхилбэ. Мүнөө дээрээ гидротехническэ 6 түхеэрэлгэ заһабарилагдаад, 15 мянган һургаар отологдоод, 5 мянган тонно наг шэбхэ үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һараһаа хойшо зөөгдөөд байна.

Байгша оной мартын 20-һоо майн 20 болотор Хэжэнгын совхозой тарялан, сабшалан һайжаруулха отряд луговодуудтай хамта тарялан дээрэ 2 мянган тонно, сабшалан дээрэ — 7 мянган тонно шэбхэ зөөхөөр, 500 тонно органическа үтэгжүүлгэ зөөжэ гаргахаар хараална. Тэрэнһээ гадуур 350 гектар сабшалангай шулуу шонхор, һөөг бургааһанһаа сэбэрлэхэ байна.

Тарялан ба сабшалангые уһалха, ундалуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Хамта дээрэ 4.746 гектар сабшалан уһалагдаха, тэрэнһээ гадуур 300 гектар талмайда һайрамай уһан тогтоогдохо юм. Эдэ бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар гектар сабшалан бүриһөө адагынь 15 центнер үбһэ хуряахын түлөө тэмсэл тус совхоздо мүнөөнһөө эхилэнхэй.

Тарялан, сабшалангай баян ургасын түлөө тэмсэлдэ илагшадые урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа. Сабшалангай гектар бүриһөө 18—20 центнер үбһэ хуряаһан луговод бүхэн «Совхозой эрхим луговод» гэһэн нэрэ зэргэдэ, 150 түхэриг мүнгэн шанда хүртэхэ гэжэ луговодуудай социалис мүрысөөнэй гуримууд соо хараалагдана.

Мүнөө Хэжэнгын совхозой луговодууд нуга сабшалангайнгаа ургаса дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ хамсыгаа шуужа оронхой.

С. ОЧИРОВ.

ТҮГЭС БЭЛЭН

Хабарай тарилгын дүтэлхэ тума «Зырянский» совхозой тарялан дээрэ, полевой станuудта хүлгөөтэй боложо байна. Энэ жэлдэ Ангырай тракторна бригада (бригадирынь Н. С. Воротников) тарилгадаа илангаяа һайнаар бэлдээ.

Мүнөө эндэ хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадаха 5 гусенична, 3 колесно трактор, тэдэндэ шагтагалха плуг, сеялкэ, борной гэхэ мэтэ хуу заһабарилагдажа бэлэн болонхой. Эдэ үдэрнүүдтэ механизаторнууд техникээ үшөө дахин наринаар шалгажа, тааруулан тодхожо байна. Жэшээнь, трактораа һайнаар заһабарилһан механизаторнууд Н. Н. Воротников, Г. С. Воротников, А. П. Таюрский, И. Н. Ибрагимов гэгшэд үглөө мүнөөшье тарялан дээрэ гарахаар бэлэн.

Газарай хүрьһэнэй гэдэмсээр 252 гектар сэбэр паар, 150 га намарай паар дээрээ культиваци хэжэ, хүрьһыень зөөлэрүүлээд, шииг нойтыень хушаад, тарянай үрэһэ тарихаар бэлдэхэ юм. Үшөө 168 га газарта силосэй ургамалнууд таригдаха байна.

Эртын тарилгые хүдэлмэриин 10 үдэр соо һайн шанартайгаар дүүргэжэ, бүхы газарһаа гектарай 15 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха социалис уялгаяа дүүргэхэ зорилготой.

П. ГРИГОРЬЕВ.
Прибайкалиин аймаг.

ЗЭРЛИГ ТАЙГЫН ОЁОРТО

БАМ

...ын хадануудаа тээшэ самсаал гаргажа эхилээ бэлэй. Осман Белялович Альшичай хүтэлбэрилдэг 3-дахи участогай хүдэлмэришэд хүнэй ябаагүй газараар модо отолжо, Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилга эхилһэн. Тэдэнэй самсаал гаргаһан газараар Хойто-Муяын хадануудаа тээшэ түмэр зам баригдаха. Мүнөө О. Б. Альшинай хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд Хойто Муяын хадануудта хүрэжэ ябана. Эдэнэр богонихон болзор соо тон ехэ ажал хэжэ, урдаа табиһан зорилгоёо үнэн сэхэ ажалаар харюулна.

Энэ үдэрнүүдтэ Уоянда бүришье һаа хүлгөөтэй. Барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын 1-дэхи участогай хүдэлмэришэд ерээдүйн түмэр замай Уоян станциин хүдэлмэришэдэй ажаһууха поселогой барилга эхилбэ. Энэ участогай коллективые дүршэл шадабаритай инженер Анатолий Георгиевич Фрышкин хүтэлбэрилнэ. Тэрэ Буряадай барилгын управлениин 8-дахи СМУ-да олон жэл прорабаар хүдэлһэн, Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинат барилсаһан байха юм. Анатолий Фрышкин энэ ехэ барилгада хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон хүн юм. Тэрэнэй даадаг 1-дэхи участогай хүдэлмэришэд 10 мянган хүн зоной ажаһууха поселогой барилга эхилбэд. Участогтань залуу хүдэлмэришэд ерэжэл байна. Һаяшаг Фрышкинэй конторо до орожо гарабаб.

Оро үсхэдэг Калининай нэрэмжэтэ колхозой (мүнөө совхоз болгогдонхой) хүтэлбэрилэгшэд хүн зоной байдаггүй сүлөө гэрнүүдээ БАМ-ай барилгашадта үгэһэн юм. 1-дэхи участогай начальник ан үсхэдэг фермын нэгэ гэр соо байрланхай. Набтархан гэр соонь ехэл дулаан. Хананьн сагаадагданхай. Барилгашад энэ гэр соогоо хононо. Эндээл хамаг асуудалнуудаа шиидхэжэ, суглаануудые үнгэргэнэ. Энэ набтархан гэр БАМ-ай барилгашадай дайшалхы штабынь мүн болонхой. Элдэб зүйлэй ашаатай машинанууд иишэ үдэр һүнигүй гүйлгэлдэдэг. Хурамхаанай аймагай Уланхаанһаа, Нижнеангарскһаа агаараар ашаа асарһан вертолёдууд үдэртөө хэдэ дахин энэ гэрэй хажууда буудаг. Урдань вертолёдһоо байха машинануудые дүтэ хараагүй үхибүүд нохойнуудаа дахуулаад, ниидэлгын талмай тээшэ гүйлдэдэг.

А. Г. Фрышкинэй «кабинедэй» хаяада ерээдүйн станциин хүдэлмэришэдэй ажаһууха поселогой карта үлгөөтэй байна. Анатолий Георгиевич стол дээрэһээ карандаш абаад, картада дүгэлжэ:

— Виктор Конопелькинэй бригадын хүдэлмэришэд эндэ модошо дархашуулай хүдэлхэ мастерскойн барилга хэжэ эхилээ, эндэ дизельнэ электростанци барижа байнабди. Энэ ойн соорхойдо хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха оньһон түхеэрэлгэ тодхожо эхилхэмнай. — гэжэ тоб байса хэлээд, хабтагай модоор дархалһан гонзогор ута столдоо дүтэлбэ. — Шиидхэхэ асуудалнууд, хэхэ ажал гэжэ хоолойдо хүрэмэ.

Б. ДОВЛЕВ.

...ИДЭЛГЫН ... ТЭЭХИ ... ЛГОНУУД

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Союз», «Апполон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай июль һарада үнгэргэгдэхэ туршалгата ниидэлгэдэ бэлэдхэл хэхэ программын үндэһөөр, ниидэлгэ хүтэлхэ совет, американ түбүүдэй хамтын һорилгонууд мартын 20-һоо 28 болотор үнгэргэгдөө.

Түбүүдэй хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, СССР-эй летчик-космонавтнууд А. А. Леонов, В. Н. Кубасов, А. В. Филипченко, Н. Н. Рукавишников болон американ астронавтнууд Т. Стаффорд, Д. Слейтон, В. Бранд, А. Бин, Р. Эванс, Д. Лаусма гэгшэдһээ бүридэһэн экипажнууд, мүн лэ мэргэжэлтэдэй зүбшэлэлгын бүлэгүүд: совет түбтэ — американ, американ түбтэ — совет зүбшэлэлгын бүлэг һорилгонуудта хабаадаһан байна.

Һорилгонуудай үеэр ниидэлгын эгээл харюусалгатай хүшэр бэрхэшээлтэй шатанууд туршагдаһан байгаа. «Союз», «Аполлон» гэжэ онгосонуудай замбуулинай дайдада нэгэ нэгэндээ дүтэлэлгэ, залгалдан холболдолго, онгосонуудые хоёр тээшэнь һалгаан тараалга гэхэ мэтын гол шухала юумэн хэдэ дахин дабтагдаа.

Энээнэй үедэ хэлхеэ холбооной бүхы түхеэрэлгэнүүдэй, эдэнэй дунда радио, телефонно, телеграфна, телевизионно холбооной хүдэлмэриин бата найдамтай байлгань шалгагдаба. Олониитэдэ мэдээсэл үгэхэ зорилготой хэлхеэ холбоон мүн лэ туршагдан шалгагдаһан байна.

Замбуулинай ниидэлгэдэ бэлдэлгын ээлжээтэ шата дүүрэбэ. Энээнэй үедэ хоёр тала үгэеэ ойлголсоһон байна.

Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түбүүдэй хамтын ээлжээтэ һорилгонууд 1975 оной май һарада үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА МЕХАНИЗАТОР ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө иимэ хүнүүдтэ Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын габьяата механизатор гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Бурцев Иван Гурьяновичта — Хурамхаанай аймагай Һахалиин совхозой механизатор.

Мужанов Дугар Будаевичта — Баргажанай аймагай Хилганын колхозой механизатор.

Носков Варфоломей Леонтьевичто — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой тракторна бригадын бригадир.

Пермяков Павел Дмитриевичтэ — Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой механизатор.

Санданов Даша Батуевичта — Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механизатор.

Сукнев Александр Семеновичто — Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой механизатор.

Туезов Георгий Иннокентьевичтэ — Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой механизатор.

Фомицкий Иван Павловичта — Зэдын аймагай «Заречный» совхозой механизатор.

Чебунин Емельян Феофановичта — Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхозой механизатор.

Эрдынеев Ринчин Доржиевичта — Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной апрелиин 1.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ эрхим һайн үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнаха:

Антонов Федор Яковлевичые — Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхозой механизатор.

Будаев Бата Жаргаловичые — Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхозой механизатор.

Гармаев Тарас Ламатхановичые — Хурамхаанай аймагай Хурамхаанай совхозой механизатор.

Голосеев Михаил Павловичые — Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Гуляев Михаил Матвеевичые — Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой тракторна бригадын бригадир.

Дорофеев Николай Михайловичые — Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Дугаржапов Базар Дугаржаповичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой механизатор.

Иванов Афанасий Савельевичые — Хориин аймагай Хүрбын совхозой механизатор.

Ирдынеев Бальжиним Очировичые — Яруунын аймагай Яруунын совхозой механизатор.

Корякина Нина Георгиевнае — Зэдын аймагай «Мир» колхозой овощ ургуулдаг бригадын бригадир.

Кривошеев Прокопий Савельевичые — Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой механизатор.

Кульков Виктор Васильевичые — Кабанскын аймагай Байгалай совхозой механизатор.

Мальцев Георгий Самуиловичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой механизатор.

Мурзин Михаил Филипповичые — Загарайн аймагай Онохойн совхозой механизатор.

Павлов Александр Николаевичые — Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Пашков Прокопий Михайловичые — Хяагтын аймагай «Родина» колхозой механизатор.

Пермяков Илья Игнатьевичые — Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой механизатор.

Резников Павел Афанасьевичые — Баргажанай аймагай «Читканский» совхозой механизатор.

Седунов Ин[illegible]тий Максимовичые — [illegible]йкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой механизатор.

Симонов Савелий Демидовичые — Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой механизатор.

Тютрин Леонид Петровичые — Захааминай аймагай Михайловкын совхозой механизатор.

Цоктоев Николай Дашидоржиевичые — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Цыдыптаров Цыренжап Очиржаповичые — Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой механизатор.

Цыреторов Владимир Дабаевичые — Улаан-Үдын аймагай Оронгын совхозой механизатор.

Шумков Виктор Павловичые — Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозой механизатор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной апрелиин 1.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой элдэб приборнууд дэлхэйн 60 оронуудта наймаалагдадаг юм. Аха дүү социалис оронуудта, хүгжэнги капиталис гүрэнүүдтэ заводой олон продукци эльгээгдэнэ. 6-дахи разрядтай үнинэй токарь Октябриин Революциин орденто Александр Леонидович Меньшиков коллектив соогоо хүндэтэй нэрэтэй болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александр Меньшиков.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЖЭЛЭЙ ЭХИНЬЭЭ—АМЖАЛТА

Заудинска туршалгын оньһожоруулагдамал лесхоз (директорынь С. Т. Мартынов) республикын ой модоной ажахын министерствын мэдэлэй предприятинууд соо эгээл эрхимынь гэжэ тоологдодог болоһоор үнинэй. Энэ лесхозой коллектив үнгэрһэн жэлые ехэ һайн амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Нэгэдэхи ба дүрбэдэхи кварталнуудай дүнгөөр РСФСР-эй ой модоной ажахын министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда, дипломдо хүртэһэн бэлэй. Тиихэдэ хоёрдохи кварталда, гурбадахи кварталда хоёрдохи һууринуудые эзэлжэ, Россиин Федерациин ой модоной ажахын министерствын ба профсоюзай ЦК-гай шагнуудта хүртэһэн байха юм.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлые мүн лэ дабшаса хурданаар эхилээ. Энэ жэлэй түрүүшын гурба һарын түсэбтэ даабариие мартын 23-да дүүргэһэн тухайгаа министерствэдээ мэдээсээ һэн.

Предприятиин коллективэй ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Саянтын лесничествын хүдэлмэрилэгшэ А. И. Черняев, Н. Г. Трифоновэй толгойлдог модо бэлэдхэлэй комплексно бригада, модо таллуулдаг тракторист С. П. Полянский, модо шэрэдэг автомашинын жолоошон А. М. Иванов, Н. М. Соколовой хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригадын коллектив, модо хюрөөдэгшэ А. Г. Толстихин болон бусад сисо шалгарна.

А. ГОНЧИКОВ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГ ӨӨДЭНЬ ҮРГЭЭ!

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг абаһан Захааминай аймагта зорюулагд

ҮШӨӨ ЕХЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАГДАХА

Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл соо аймагаймнай бүхы ажалшад арадай ажахые улам саашадань хүгжөөхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын хараалһан түсэбүүдые бэелүүлэн, урдаа табигдаһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ ябана гэжэ тэмдэглэхээр. Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлүүлһэнэй ашаар аймагаймнай совхозууд экономическа талаараа нилээд бэхижээ. Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюу болгон, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ, гүрэндэ худалдалга ехэдхэхын түлөө дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, хүдэлмэрээ ёһотой габшагайгаар эмхидхэжэ, табан жэлэй тодорхойлхы дүрбэдэхи жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, түгэсхэхы жэлдэнь хэхэ хүдэлмэреэ ёһотойгоор тодорхойлон, саашадаа ажаллаха эхи табиһан байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые, илангаяа мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые болон ноохо үйлэдбэрилгые жэл бүри ехэдхэн, гүрэндэ ехээр худалдалга хадаа зүндөө, мини бүтэшөө бэшэ, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон партийна, советскэ эдэбхитэдэй ехэхэн творческо ажалай, ажахын һалбари бүхэндэ хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай аша үрэ мүн.

Аймагаймнай совхозуудай ажалшад үнгэрһэн 1974 ондо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 103, һү—110, ноохо—106 процент дүүргээ. Энэ хэрэгтэ Россин Федерациин ажахынууд хоорондын социалис мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые туйлажа, РСФСР-эй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн Санагын совхоз (директорынь РСФСР-эй габьяата ветеринарна врач, Ажалай Улаан Тугай орденто В. Ж. Цыренов, партийна организациин секретарь А. Д. Цыбиков, хүдэлмэришэдэй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Ч. Ш. Балуев, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь В. Бандеев) ехэхэн хубитаяа оруулһан байна.

Мүн 1974 ондо аймагай ажахынууд хоорондын мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Хамниин совхоз (директорынь Ю. С. Хамаев, парторганизациинь секретарь Д. Р. Цыренжапов, хүдэлмэришэдэй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ П. Х. Буянтуев, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Самаганова) КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой, аймагай профсоюзай соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Далахайн совхозуудай хүдэлмэри һайшаагдан тэмдэглэгдээ һэн. Эдэ ажахынууд 1974 ондо аймаг дотор хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ, гүрэндэ худалдалга ехэдхэлгэдэ горитой хубитаяа оруулалсажа, аймагаараа КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг абаха хэрэгтэ нүлөөлһэн байна.

Аймаг доторнай түрүү малшадай зэргэ жэл бүри олошоржо, хонишодой дунда «зуутанай», мал адуулагшадай дунда «мянгатанай», һаалишадай дунда «хоёр мянгатанай» олошоржо байһаниие һайшаамаар. Табан жэлэй эхин дээрэ нэгэн-хоёр лэ «зуутан», «хоёр мянгатан» тухай хөөрэлдэдэг байһан һаа, 1974 ондо үнеэн бүриһөө 2 мянган килограммһаа дээшэ һү һааһан 18 һаалишадые, 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абажа тэнжээһэн эхэ хонидой 8 отаратай болонхойбди. Хэрбээ 1973 ондо зунай бэлшээриин зуун хоногто үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000 граммаар нэмээһэн мал адуулагшадай тоо 23 байһан һаа, үнгэрһэн жэлдэ 46 «мянгатан» — мал адуулагшад тоологдоо. «Зуутан», «мянгатан», «хоёр мянгатанай» хэмжээндэ дүтэлөөд, зэргэдэнь «аһалдажа» ябаа шадай олошоржо байһан ушар хадаа малшадай эдэбхи үүсхэлэй дээшэлжэ, урагшаа эрмэлзэжэ ябаһые тодоор гэршэлнэ.

Түрүүшүүлэй дундаһаа аймаг соогоо мэдээжэ болоһон СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой һаалиин фермые эрхилэгшэ, Ленинэй орденто Сурьма Дашиева, Далахайн совхозой гүүртын мал адуулагша Ленинэй орденто Жугдэр Ундеевич Цыденов, үнгэрһэн жэлэй аймагай чемпион, Ажалай Улаан Тугай орденто, Хамниин совхозой эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон Елена Норбоева, Санагын совхозой мал адуулагша, Ажалай алдар солын III шатын орденто Антонида Бандеева, мүн иимэ ордендо хүртэһэн Енгорбойн совхозой сабшалан һайжаруулха отрядай бригадир Гарма Дашеев, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой эрхим һаалишан, аймагтаашье суутай Ц-Д. П. Доржиева, Далахайн совхозой мал адуулагша, үнгэрһэн жэлэй аймагай чемпион Р. Б. Доржиева, Хамниин совхозой бэрхэ һаалишан Р. Цыбикова, Дүтэлүүрэй совхозой эрхим адуушан, П. Хандуев, Харацайн совхозой эрхим хонишон П. Намсараев, Михайловкын совхозой механизатор Д. Шагдуров болон бусад габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулан, нүхэдэйнгөө урагшатайгаар ажаллаха хэрэгтэ дүй дүршэлөө дамжуулан, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, гаргаша багатайгаар продукци үйлэдбэрилөө.

Продукциин ехээр абтадаг болохын хажуугаар шанарынь һайжаруулагдажа, гүрэндэ худалдадаг үнэ сэгэйнь дээшэлһэн ушар ажахынуудай экономикодо ехэ нэмэлтэ болоно. Жэшээнь, үнгэрһэн жэл гүрэндэ худалдагдаһан 7696 үхэрэй 83 процентнь тарган гэгдэжэ, тус бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 320 килограммда хүргэгдэһэн байна. Аймаг дотор үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1534 килограмм һүн, хонин бүриһөө 2,7 килограмм ноохон абтаа. Гүрэндэ шэгнүүр ехэтэй, тарган мал худалдаһанай ашаар совхозуудай 260 мянган түхэриг, түсэбһөө гадуур һү худалдаһанайнгаа түлөө 127 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэри гүрэнһөө абаа

Табан жэлэй үнгэрһэн 4 жэл соо аймагай ажахынууд гүрэндэ түсэбһөө гадуур мяха 6380 центнер, һү—15,4 мянган центнер, ноохо—156 центнер худалдаа. Энэ хугасаада томо үхэрнүүдэй тоо 3300 толгойгоор, тэрэ тоодо үнеэдэй — 1185, хонидой тоо — 5046, адуун — 416 толгойгоор олошороо. Үнгэрһэн жэлнүүдые наймадахи табан жэлэй дүрбэн жэлтэй сасуулха болоо һаа, мяха үйлэдбэрилгэ 63 процентээр нэмээ. Тэрэ тоодо үхэрэй мяха үйлэдбэрилгэ 1,7 дахин нэмэһэн байна. Хэдыхэн жэлэй туршада гүрэндэ худалдагдадаг малай шэгнүүр дунда зэргээр толгой бүридэ 100 килограммаар нэмээ гү, али 250-һаа 350 килограммда хүргэгдөө.

Табан жэлэй эхинһээ хээрын сабшалан, малай бэлшээри һайжаруулха, үргэдхэхэ, модо, шулуунһаа сэбэрлэхэ, зарим тээ үндэһөөрнь һайжаруулха ехэ хүдэлмэри хэгдээ. 3900 гаран гектар сабшалангай газарые үндэһөөрнь һайжаруулжа, 3987 гектар дээрэ олон жэлэй ногоон таригдаа. Тэндэхи ногооной ургаса 2—3 дахин дээшэлжэ, хойто жэлнүүдэй тарилгада хүсэд хүрэхэ үрэһэшье үгэдэг болоо. Олон жэлэй ногоо тарилга хадаа тэжээл ехээр бэлдэдэг болохо гол арга боломжонуудаймнай нэгэн мүн.

Мал ажалай хүндэ хүдэлмэринүүдые оньһожоруулга хадаа продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгэдэ, шанаржуулгада нилээд ехэ нүлөөтэй байһаниинь элитэ. 1974 ондо мяха үйлэдбэрилгэ 1964 онойхиһоо 1,7 дахин ехэ болоһон ушар энээниие жэшээлнэ. Энэ хугасаада малай ашаг үгэлгэ нилээд ехээр дээшэлээ. Гүрэндэ худалдагдадаг үхэрнүүдэй шэгнүүр 96 килограммаар, хонин 4 килограммаар, үнеэн бүриһөө һү һаалга 667 килограммаар, хонин бүриһөө ноохо хайшалга 900 граммаар нэмэһэн байна.

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар аймаг дотор туйлагдаһан зарим тэды амжалтанууд саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ гээшэ. Туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй, дутуу дундануудаа сэхэ элирүүлэн мэдэржэ, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа, нөөсэнүүдээ уудалан, саашадаа шэнэ алхамуудые хэхэ шухала. Энэл гол зорилгомнай байха ёһотой. Иимэ арга боломжонууд хаанаб гэбэл, түбхын түрүүндэ ажалаа бүри һайнаар эмхидхэн, бүтээсыень саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ болоно. Хоёрдохёор, социалис мүрысөөнэй дэлисые улам үргэдхэн, нэгэшье малшан гү, али механизатор, бригада гү, али звено гээгдэлдэ оронгүй, үйлэдбэриингөө даалгабариие дүүргэхэһээ гадна, хамаг хүдэлмэриингөө шанар һайжаруулха ёһотой.

Ерэхэ 5 жэлдэ 10 мянган гектар сабшалангай намаг хатааха, бута болдог арилгаха, уһалуури хэдэг болохо шухала. Һонгино, Хүбшэ, Зэдын эхин гэжэ холын һарьдагуудай захын бэлшээринүүдые хүсэдөөр ашагладаг болохо хэрэгтэй.

Хээрын сабшалан дээрэхи модо шулуу сэбэрлэхэ, хэбарай агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ, нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, уһалуурийн системэнүүдые мүнөөнһөө бэлдэжэ эхилхэ, фермэ, отарануудай дэргэдэхи участогуудые хорёолхо гээшэ хээрын ногооной болон зелёнкын ургаса дээшэлүүлхэ арга олгодог. Мүнөө нуга сабшалан һайжаруулха талаар соносхогдоһон 2 һарын туршада түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэринүүдые саг болзор соонь, шанар һайтайгаар бэелүүлхэ шухала.

Энээнһээ гадна, мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилгэдэ нилээд хубилалта оруулаа һаа, аша үрэнь үшөө ехэ болохо байна. Тиимэ дээрэһээ зунай сагта холын тунга бэлшээринүүдтэ һайнаар адуулагдажа, хүсэ абаһан залуу мал — буруунуудые, хашарагуудые намар-үбэлэй сагта нэгэ газарта суглуулан хамтаруулаад, томо һүрэг болгохо, шахан бордохо комплексно түхеэрэлгэнүүдтэй байра барижа энэ жэлһээ эхилхээр түсэблэгдөө. Эндэ ажахы бүхэнһөө сугларһан мал байлгагдаха болоно. Тиихэдэ совхозууднай үнеэдэйнгээ тоо 50 процентээр олошоруулха аргатай. Эхэ малай олон болохо бүри һаалишад, малшадай ажалые оньһожоруулха шухала. Даб дээрэ бии байгаа олон шэнэ байранууд соо табигдаһан түхеэрэлгэнүүд муугаар ашаглагдана, һаалишад, малшадай ажал урдын хяраал үлэнэ. Үнеэдые һаалга, уһалалга, тэжээл тараалга, наг шэбхыень сэбэрлэлгые оньһожоруулга дары эхилхээр болонхой.

Манай аймагай бүхы ажалшад партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюу болгон, «1975 ондо газар тарялангай ба мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба бэлэдхэлгэ ехэдхэхын, мүн табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолоор, энэ оной июниинь 15-да РСФСР-эй болон Бурядай АССР-эй Верховно, нютагай Соведүүдтэ үнгэргэгдэхэ һунгалтануд тухай Указуудаар урмашан, ажалай вахтада жагсаад, ажал хүдэлмэридөө һайн дүнгүүдые туйлажа байна.

Гүрэндэ мяха худалдаха 1-дэхи кварталай түсэб мартын 1-дэ дүүргэгдээ. Тушаагдаһан шахамалнуудай 92 процентнь эрхим сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ абтаа. Михайловкын совхоз һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө мартын 11-дэ дүүргээ һэн. Хамниин, Харацайн совхозууд мүн лэ дүүргэхэ дүтэлөө. Энэ жэл гүрэндэ 41 мянган центнер мяха, 43 мянган центнер һү, 1730 центнер ноохо худалдажа, табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын түлөө аймагай бүхы ажалшад шармайн мүрысэжэ байна.

Н. МИХЕЕВ.
КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

ХОНИШОДОЙ ХАРЮУСАЛГА ЕХЭ

Би Михайловкын совхоздо ахалагша хонишоноор хүдэлмэрилжэ эхилһээр үнихэнэйб. Энэ хугасаа соо ажалдаа нилээд дүршэжэ, хони үсхэбэрилгын зарим нюусануудые яһала мэдэжэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ бараг һайн дүнгүүд туйлагдана. Манай совхозой хонишод хүршэ Харацайн совхозой хонишодтой мүрысэдэг юм. Би тэрэ ажахын түрүү хонишон Пурбо Намсараевтай мүрысэдэг тухайгаа бүри намар газетэдэ бэшээ һэм.

Мүнөө бидэ хоёрой отарада хонид хурьгалжа дүүрэнтэбэ. Би табан жэлэй туршада 2284 хурьга абаха түсэбөө январиин 26-да дүүргээб. Мүнөө абтаһан түлнай үшөөл олошорһон зандаа. Табан жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур хоёр зуу гаран хурьганһаа үсөөн бэшые абаха зорилготойб. Мүн ноохо хайшалжа тушааха түсэбни дүүрэхэ байха. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3,4 килограмм ноохо хайшалха ба хурьган бүхэнэй шэгнүүрые 24 килограммда хүргэхэ гэһэн уялга абаа һэм. Тэрэмни бэелүүлэгдэхэл байха. Мүрысэгшэ нүхэрни хурьга олоор абана гэжэ дуулахадаа баяртайб. Мүн лэ өөрынгөө табан жэлые дүүргээ хэб... Ноохо хайшалалгаар на... гаа ахижашье магадгүй... яахаб, мүрысөөн гээши... иимэл ха юм.

Бидэндэ гүрэн түрү... ехэ анхарал ханду... Энээндэнь эрхим ажал... харюусаха ёһотойбди. ... зоной эрилтэ хангаха ... зургаануудтай, туһал... үзүүлдэг промышленност... предприятинуудтай ... та холбоотойгоор ... лажа, хэн нэгэнэй ... ажалые дэмжэлсэхэл ... рэгтэй. Манай совхоз ... гэрһэн жэл гүрэндэ ... ажахын продуктнуудые ... далдаха түсэбөө дүүргэ... Мүнөө һү худалдаха 1 ... талайнгаа түсэб үни дүү... жэ, амжанхай юм.

Манай аймагта КПС... ЦК-гай, СССР-эй Мин... нүүдэй Соведэй, ВЦ... эй ба ВЛКСМ Ц... дамжуулгын Улаан ... барюулхадаа хүн ... ниие улам һайнаар ... лаха, саашадаа уялгаа ... дүүргэхэ эрилтэ табиба.

Видэ хонишод хара... зорилгонуудаа үлүүлэн ... гэжэ, хони үсхэбэри... хойшодоо улам хүгж... түлөө оролдохо ёһото... Энэ хадаа манай нангин ... га гээшэ.

И. ЯНЬКО...
Михайловкын совхоз... ахалагша хониш...

...Бригада болон цех бүхэн, предприяти болон барилга бүхэн, колхоз болон совхоз бүхэн гуримтайгаар, эбтэй эетэйгээр хүдэлхэ, даалгабаринуудаа, угтамжын түсэбүүдые, социалис уялгануудаа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ талаар эгээн ехэ эршэ хүсэ, анхарал оролдолго гаргаха ёһотой. Энэ хадаа манай хүдэлмэриин амжалтын тон шухала эрхэ нүхэсэлынь мүн.

(Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгаһаа).

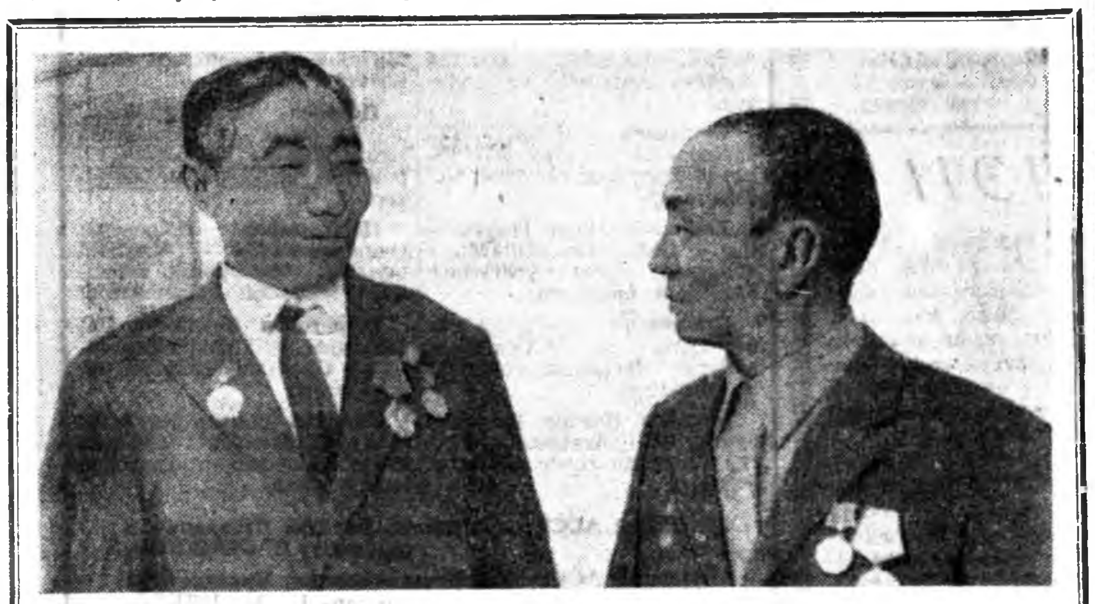

ТУСХАЙ ШЭГЛЭЛТЭЙГЭЭР

(Далахайн совхозой Ленинэй орденто малшан Жугдэр Ундеевич ЦЫДЕНОВ хөөрэнэ)

Хамтын мал ажалда хүдэлжэ эхилһээрнь гушаад жэл болошобо. Энэ үе соо янза бүриин ушар дайралдаа ааб даа. Үбһэ тэжээлээр дуталдажа, үргэдэгүүдые һүүлһээнь татажа бодхоохо, олон мал гарзалуулхашье саг байгаа. Нютагнай хүйтэн уларилтай, хада уулануудай хабшууда оршодог юм. Тиимэһээ эндэмнай ороохо тариан, шэмэтэ тэжээл ургадаггүй. Малнай гансал үбһэнэй, бэлшээриин хүсөөр түлжүүлэгдэнэ гэхэдэ алдуу болохогүй.

Шэмэтэ тэжээл, ороохо таряа нютагтаа ургуулжа шадахагүй һэн тула ажахымнай һүүлэй үедэ мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ шэглэлтэй болонхой. Тиимэһээ малай үүлтэр һайжаруулха, бэлшээриин газар һайнаар, үрэ ехэтэйгээр ашаглаха асуудалнуудта ажахын хүтэлбэрилэгшэд ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Һайн шанартай мяхан урданайхиһаа холо ехээр гүрэндэ тушаагдадаг болонхой.

Адууһа малай тоо толгой олошоруулха, абтадаг ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үүргэ ехэ гээд һанагдана. Тиимэһээ манай совхозой партийна ба профсоюзай организацинууд мүрысөөнэй гурим нарижуулан һайжаруулха, тэрэниие ёһотоор ударидан хүтэлбэрилхэ, дүнгүүдыень согсолхо асуудалнуудые үдэр бүриин хиналтада абанхай. Мүрысөөнэй дүнгүүдэй согсологдохоодо, тусхай бюллетень, дайшалхы хуудаһан гаргагдана, илажа гараһан малшад болон механизаторнууд али болохоор урмашуулагдажа байдаг заншалтай.

Һүүлэй арба гаран жэлэй туршада Хойто-Байса гэжэ нютагтахи мяхалиг үүлтэрэй малай гүүртэдэ ажалланаб. Хэнзэхэндэ байрладаг Дулмажаб Садаевагай гүүртын коллективтэй мүрысэнэбди. Жэлэй эхиндэ бэе бэедээ ябалсажа, ажал хүдэлмэритэйгөө танилсадаг, мүрысөөнэй договор баталдаг гуримтайбди. Совхозой бусад гүүртэнүүдэй малшад хоорондоо мүрысэдэг юм. Дүнгүүдыень ажахын партийна организаци, профсоюзай рабочком гаргадаг.

Манай гүүртын малшад юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ 100 үнеэн бүриһөө 97 тугал абажа, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн угтамжын түсэб — уялга абаһан байгаа. Тиихэдэ жэл соо үдэр бүри тугалнуудай толгой бүхэнэй шэгнүүрые 650—700 граммаар нэмээхэ гэжэ шиидээ һэмди. Энэмнай манай нютагай эрхэ байдалда тон харюусалгатай уялга гэжэ бидэнэр ойлгоһон байгаабди. Тиигэбэшье урда жэлнүүдэй ажалай дүнгүүдые харахада, мүн хүдэлмэриингөө эршые улам шангадхаа һаа, уялгаяа бэелүүлжэ шадаха байһамнай мэдэрэгдээ һэн.

Тиимэ уялга абаад байхадаа нэн түрүүлэн туталлаха үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгые улам һайжаруулха, тугалнуудаа зүбөөр түлжүүлхэ асуудалнуудта гол анхаралаа табидаг байгаабди. Манай гүүртын малшад — Ханда Мархаева, Мижит-Доржо Цыденова болон бусад үнгэрэгшэ жэлдэ оролдосотой һайнаар хүдэлжэ гараа.

1975 оной декабриин 27-до манай гүүртын 100 үнеэн бүриһөө 97 тугал абтажа, түлжүүлэгдэһэн байгаа. Малай шэгнүүр нэмээхэ ажалай дүнгүүд январиин тэн багаар сум гаргагдаа һэн. Тиихэдэ гүүртымнай тугалнуудай толгой бүриин шэгнүүр үдэртөө 714 граммаар нэмээгдэһэн байба. Иигэжэ үнгэрэгшэ жэлэйнгээ уялгануудые дүүргэһэндээ бидэнэр баяртайбди. Бидэнтэй мүрысэдэг Дулмажаб Садаевагай гүүртын коллектив баһал һайн дүнгүүдые туйлажа шадаа.

Нёдондо жэлдэ мяха, һү, ноохо гүрэндэ тушааха түсэбтэ даабаряа ажахымнай амжалтатайгаар дүүргэжэ, мүрысэдэг Енгорбойн совхозой коллективһээ һайн дүнгүүдтэй байгаа һэн. Ажалай эдэ бүгэдэ амжалтанууд имагтал социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар туйлагдаа гээд тэмдэглэхэ байнаб.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ж. У. Цыденов (зүүн гарта) совхозойнгоо үнинэй малшан Д. Б. Порхоевтой хөөрэлдэжэ байна.

Д. АЮШЕЕВЭЙ фото.

АЛХАМАА ТАБАН ЖЭЛТЭЙ НЭГЭДҮҮЛЭН

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ манай совхозой ажалшад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсон, түсэб, даабариие амжалтатайгаар дүүргэхын тула тэмсэжэ, үнгэрһэн жэлдэ муу бэшэ үрэ дүн туйлаа.

Илангаяа мал ажалһаа абтадаг продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэб болзорһоонь урид дүүргэгдээ. Жэшээнь, жэлэй түсэбһөө гадуур 460 центнер мяхан, 252 центнер һүн, 44 центнер ноохон худалдагдаа. Нёдондо совхозой таряашад, механизаторнууд баһал һайнаар хүдэлжэ гараа. Сагай уларилай таарамжагүйшэг байгаашье һаань, урда жэлэйхидэ орходоо 30 процентээр ехэ тариан, 10 мянган центнерээр ехэ үбһэн абтаһан байна.

Адууһа мал олоор үсхэбэрилдэг манай ажахыда тарялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлжэ, үбһэ тэжээл шадаал һаа улам ехээр абадаг болохо гээшэ шиидхэхы удха шанартай. Һүүлэй дүрбэн жэлдэ совхоздо ургаса муутай сабшалан, бэлшээри хахалжа, ой модо сэбэрлээд, 220 гектараар тарялангаа үргэдхөөбди, бургааһа шугы, болдог сэбэрлэжэ, 647 гектараар сабшалангаа ехэ болгообди. Наг шэбхэ ехээр гаргаад, зүбөөр уһалаад, үрэжэл ехэтэй болгогдоһон сабшалангай га бүриһөө 23,1 центнер хүрэтэр үбһэн абтана.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, һүүлэй дүрбэн жэлдэ манай совхозойхид ажахынгаа үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр абадаг болохо талаар зарим тэды урагшаа алхам хээ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Хэрбээ дүрбэн жэлэй түсэбэй ёһоор 36,1 мянган центнер һү абаха аад, мүнөө 39,7 мянган центнер абаабди. 20,3 мянган центнерэй орондо 21,5 мянган центнер мяхан үйлэдбэрилэгдөө. Мүн дүрбэн жэлэй даабариин ёһоор бүхыдөө 1501 центнер ноохо гүрэндэ худалдаха аад, үнэндөө 1550 центнер «сагаан алта» бэлэдхэлэй пунктда оруулаабди.

Энэ амжалта нэн түрүүн һаалишад, мал адуулагшад, хонишод, адуушадай үнэн шударгы ажалай ашаар туйлагдаа. Эдэ жэлнүүдтэ фермэ, гүүртэ, отара, малшан бүхэнэй хоорондо социалис мүрысөөн эршэ хүсэтэйгөөр, аша үрэтэйгөөр дэлгэрүүлэгдээ. Мүрысөөнэй охин соогуур жэлһээ жэлдэ ажалай түрүүшүүл олоороо шалгаран гарана. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ манай түрүү малшад Алексей Цынгеев, Владимир Цыренов, Михаил Лыгденов, Мунко Чойжитов гэгшэд зун, намарай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 1000 граммаар нэмээгээ. Эдэнэй малаа адуулжа, һайса таргалуулһанайнь ашаар үхэр бүхэмнай 317 килограмм шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушаагдаа.

Түрүү малшадайнгаа дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлэн, байгша ондо намар-үбэлэй сагта үхэрнүүдые һайнаар шахан таргалуулжа, тус бүриень 325 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй болгожо тушааха зорилготойбди.

Һаалишадай дунда баһал жэлһээ жэлдэ социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ, үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа дээшэ һү һааһан нүхэднай улам олон боложо байна. Тусхайлбал, үнинэй һаалишад Бальжит Шагдурова, Ринчинжап Дашиева, Ринчин Цыбикова, Анна Бадмаева гэгшэд ходол социалис мүрысөөнэй манлай барижа ябанад. Эдээн шэнги түрүүшүүлэй оролдолгын ашаар табан жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүхэнһөө һаагдаһан һүн 326 килограммаар дээшэлбэ.

Совхозой хонишодшье ажалайнгаа үрэ дүнгые жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ. Манай эрхим хонишод Цырен Дондок Галданов, Дашанима Норбоев, Елена Норбоева, Татьяна Аюшеева гэгшэд нёдондо зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 101—106 хурьга томо болгоо юм. Хонидой түл абалга, ноохо хайшалалгаар совхоз аймагай дунда зэргын хэмжээнһээ 20—25 процентээр дээшэ үрэ дүн туйлана.

Тэрэшэлэн механизаторнуудаймнай дунда табан жэлэйнгээ даабариие амжалтатайгаар дүүргэжэ ябаһан хүнүүд баһал бии. Жэшээнь, трактористнар Бадмажап Хандуев, Владимир Банзаракцаев, Сергей Попов гэгшэд даажа абаһан техникээ бодото эзэн ёһоор харууһалан, һайнаар заһабарилжа, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгөөд, трактор, машинаар хэхэ хүдэлмэриингөө табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхээ байна.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ совхозой ажалшадай урда үшөөл ехэ, харюусалгатайшье зорилгонууд табигданхай. Бүхы малшад, механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө улам ... тэйгээр дэлгэрүүлэн, ... даа шэнэ, түрүү онол ... нуудые нэбтэрүүлхын т... хүн бүхэн эрмэлзэн хүд... Мүнөө хабарай тарилга... да тээ тарялан сабшала... ургаса дээшэлүүлхэ та... ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ ... халба.

Өөһэдынгөө арга бо... жые хаража үзөөд бай... манай совхозойхид гүр... һү худалдаха табан ж... түсэб байгша оной ... һарада, мяха худалдах... баряа — сентябрь соо, ... һо худалдаха түсэб — ... линн 1-дэ дүүргэхэ ар... Энээниие нэрэтэй түр... гөөр бэелүүлхын тула ... хозой малшан, механиза... юрын ажалшан бүхэн ... лис мүрысөөндэ эдэбх... гээр оролсоод, табан ... дорюун алхамтай гэ... лээ нэгэдүүлэн урагшаа ... шана.

Ю. ХАМА...
Хамниин совхоз... директ...

САГААН ЭДЕЭН ЭЛБЭГЖЭХЭ

Үнгэрһэн 1974 ондо аймаг дотор хүдөө ажахые, илангаяа мал ажалые хүгжөөхэ, тэрээнһээ эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абажа, гүрэндөө элбэгээр худалдаха хэрэгтэ манайшье совхозой хүдэлмэришэд, малшад нилээд хубитаяа оруулалсаа гэжэ һананаб. Жэшээнь, мяха абаха жэлэй түсэб 104, һүн — 106 процент дүүргэгдэжэ, гүрэндэ түсэбһөө 29 процентээр үлүү һүн, 6 процентээр ехэ мяхан тушаагдаһан байна. Мүн малай тоо толгой олошоруулха түсэбшье үлүүлэгдээ һэн.

Би совхозойнгоо түбэй фермэдэ һаалишанаар хүдэлһөөр үнинэйб. Жэл ошохо бүри һаалишадай һуудал байдал һайжаржа, ажал хүдэлмэринь оньһожоруулагдана, хүнгэдхэгдэнэ. Мал һүрэгөө тэжээлээршье хангалга нилээд һайн болоо. Олон жэлэй таримал ногоо ургуулдаг болоһон ушар энээндэ ехэ нүлөөтэй байба. Хэдыхэн жэлэй урда тээ үнеэн бүриһөө мянган килограмм һү һааха гээшэ дабагдашагүй дабаан мэтэ байдаг һэн. Үнеэн бүриһөө 800, 1000 килограмм һү һаахадаа нютагай һаалишадай дунда эрхимлэжэ гарадагаа һананаб. Харин мүнөө 2 мянган килограмм һү һаахадаа тиимэрхүү бодолготой ябанабди. Манай фермын 12 һаалишадай долоониинь 2 мянганай шэлэ дабанхай. Тэдэнэй тоодо П. Цыренова — 2221, Г. Бадмаева — 2171, Д. Раднаева — 2105 килограмм гэхэшэлэн һааһан байнад. Би өөрөө үнеэн бүриһөө 2259 килограмм һү һаажа, 1974 ондо абаһан социалис уялгаяа 110 процент дүүргээб.

Һаалишадаймнай шударгы һайнаар ажаллаһанай ашаар совхознай 1974 ондо үнеэн бүриһөө 350 килограмм һү урда жэлэйхиһээ дээгүүр абаа. Жэшээнь, мал адуулагша Ж. Дымбренов, Р-Д. Найданов, М. Бадмаев, Ц. Базаржапов гэгшэд сүүдхэ бүридэ малайнгаа шэгнүүрые 1224—1021 граммаар нэмээһэн байна. Энэ хадаа малшадаймнай ажалдаа оролдосотойгоор хандаһанай гэршэ мүн.

Тэрэшэлэн үбэлэй сагта малай ашаг шэмые зунайхиһаа доошолуулхагүйн тула малдаа тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ тухай оролдонобди. Сабшалангаа һайжаруулжа, ургасыень жэл бүри дээшэлүүлнэбди.

Хэдэн жэлэй урда нютагтаа мяхалиг үүлтэрэй ... бухануудые а...рһанай ... ехээр үгэдэг үүлтэрэй ... жадые нютагжуулһан... аша үрэ мүнөө гара... Тиимэл ушарһаа гүрэнд... худалдаха табан жэл... түсэбые 80 процентээр, ... 92 процентээр дүүргэ... набди. Табан жэлэй түгэ... жэлдэ хэгдэхэ ажалнай ... ехэ байна. Үнеэн бүри... мянган килограммһаа ... һү һаадаг һаалишад... мал бэлшээн таргал... мал адуулагшадайнгаа т... шоруулжа, 1975 ондо ... социалис уялгануудаа са... зорһоонь урид үлүүлэн ... гэхын түлөө тэмсэжэ ...

Ц-Д. ДОРЖИЕВ...
СССР-эй 50 жэлэй ... нэрэмжэтэ совхоз... ахалагша һаали...

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

СОЁЛШОД БА МҮРЫСӨӨН

...луу үетэнние, бухы со... хүнүүдые коммунис ...ор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ...ийн үнэн сэхэ туhалагша ...йыень, Совет ороной хү... ...рэшэн ангиие, хүдөөгэй ...алад болон малшадые ...лай ехэ амжалтада зориг... ...лыень литература ба ...усствын ажал ябуулагша... соёлой бухы хүдэлмэри... ...шэдые КПСС-эй Цент... ...ьна Комитет уряална. Ма... республикын соёлой ...приятинууд ба эмхи зур... ...уудай хүдэлмэрилэгшэд ...а ябуулгаяа нилээд hай... ...рулжа, нютагай партиина ...низацинуудта горитой ...мжа хүргэдэг болоо.

...нгэрэгшэ жэлэй дүнгүү... ...аража үзэхэдэ, респуб... ...ын соёлой предприяти... ...д ба эмхи зургаануудай ...ективүүд үйлэдбэриин... тусэбые амжалтатай ...ргажэ, соёл культурые ...даань хүгжөөхэ талаар ...н дүнгүүдые туйлаhан ...а. Соёлой 4.700 гаран ...элмэрилэгшэ социалис ...рысөөндэ, коммунис ажа... ударнигай нэрэ солодо ...тэхын түлөө тэмсэлдэ ...00 гаран хүн хабаадана. ...дахи табан жэлэй түрүү... дурбэн жэлэй туршада ...лай эрхим hайн дүнгүү... туйлаhан соёлой 22 хү... ...рилэгшэ «Юhэдэхи та... жэлэй ударник» гэhэн ...эгээр, мүн 145 хүн ...974 оной социалис мүры... ...дэ илагша» гэhэн тэмдэ... шагнагдаа. Тэдэнэй тоо... типографиин хүдэлмэри... ...эд Г. Ф. Батулин, С. Н. ...дина, Э. Б. Ринчинова, ...механигууд Н. А. Прота... Б. Ж. Доржиев, Н. Н. ...гова, В. Г. Хамаганов, ...иотекарь Т. Н. Батурина ...н бусад олон нүхэд орол... ...о. Республикын кинофи... ...ин, типографинуудай, ...гэй клуб ба библиотекэ... ...эй хүдэлмэрилэгшэд со... ...ис мүрысөөндэ эдэбхи... ...эр хабаадалсана.

...анай республикын кино... ...ацинн хүдэлмэрилэгшэд ...рэгшэ жэлдэ абаhан со... ...ис уялгануудаа болзор... ...нь урид амжалтатайгаар ...үүлээ. Жэлэй туршада ...иллион 384 мянган хүн ...о хараhан байна. Улаан... ...хотын, Захааминай ай... ...й киносетиин хүдэлмэ... ...шэд социалис мүры... ...дэ эрхимлэжэ ябана. ...аминай аймагай киноме... ...нууд табан жэлэйнгээ ту... ...э даабариие энэ жэлэй ...ин 1 болотор дүүргэхэ ...лго урдаа табинхай. Рес... ...икын 18 киномеханик ...зониие киногоор хангаа... ...олзо оруулха хубиингаа ...и жэлэй даабариие 4 ...соо дүүргэжэ шадаа. ...эй тоодо В. Н. Шалаев, ... Немчинова, Д. Ц. Шаг... ..., В. Г. Бурлакова ба бу... ...роно.

...лан-Үдын «Дружба» ки... ...трай хүдэлмэрилэгшэ ...өөрын уялга абажа, ...лис мүрысөөндэ хабаа... Тус коллективэй 35 ...эрилэгшэ коммунис ...й ударнигай нэрэ со... хүртэхын түлөө тэмсэл... ...олсонхой. Мүрысөөнэй ...д саг соогоо согсолог... илажа гарагшацынь ...шуулагдажа байдаг. ...м дүнгүүдые туйладаг ...механигуудай фото-зура... Хүндэлэлэй самбарта ...дадаг заншалтай. Кино... ...лай Зэдын отделенидэ ...лис мүрысөөн үргэнөөр ...рэнхэй. Мүрысөөнэй ...дые согсолхо асуудал... ...э анхарал хандуулагда... ...дэ «Коммунис ёhоор ...ха», «Хэн мүнөөдэр ...лэнэб» гэхэ мэтын ...д түхеэрэгдэнхэй. ...унис ажалай hургуули ..., «Мастер — алтан ...» гэhэн конкурс сонос... ..., понедельник бүхэндэ ...информаци боложо бай... ...м.

...публикын полиграфист... ...нгэрэгшэ жэлдэ социа... мүрысөөндэ эдэбхитэй... хабаадалсажа, продукци ...лаха даабаряа 103,3 ...т дүүргэhэн байна. ...н, Гусиноозёрскын, ...н, Бэшүүрын, Зага... Бабушкин хотын типо... ...нуудай коллективүүд ...а hайн дүнгүүдые ... Загарайн типогра... коллектив 1974 оной ...дахи кварталай дүнгөөр ...й, полиграфиин ба ...й худалдаа наймаачай ...р СССР-эй Министр... ...й Соведэй гүрэнэй ко... ба культурын хүдэл... ...шэдэй, профсоюзай ...й дамжуулгын Улаан, ...й хүртэhэн байна.

...ядай книготоргын ...тив бүхэроссин социа... мүрысөөндэ эрхимлэжэ, ...й зургаан кварталай ...да таhалгаряагүй ...СР дотор гурбадахи hуу... ...алнэ. Табан жэлэй ту... ...н дүрбэн жэлэй түсэ... ...э коллектив 103,7 про-цент, нёдондо жэлэй эд бараанай эрьесын түсэб 104 процент дүүргэhэн байгаа. Номой 3-дахи, 6-дахи, 11-дэхи, 18-дахи, 25-дахи магазинууд арад зоной эрилтые илангаяа hайнаар хангажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. «Эрхим наймаалагша», «Эрхим магазин» гэхэ мэтын конкурс боложо, илагшадтань вымпел, Хүндэлэлэй грамота, шан барюулагдадаг юм. Номой 6 магазинай хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай коллективэй нэрэ солодо хүртэнхэй, «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгээр 16 наймаалагша шагнагдаа. Книготоргын профсоюзай местком социалис мүрысөө hайнаар хүтэлбэрилнэ.

Соёлой байшан ба клубуудай, библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөhэдөө социалис мүрысөөндэ хабаадалсадаг, ажалшадай дунда мүрысөө эмхидхэлсэдэг байна. 1974 ондо хүдөөгэй клубуудта hонирхолтой 12 мянган үдэшэ болоо, 15 мянган лекци уншагдаа, хэдэн мянгаад концерт табигдаа. Захааминай, Кабанскын, Баунтын, Хойто-Байгалай, Сэлэнгын, Улаан-Үдын аймагуудай соёлой хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтые муу бэшээр хангадаг болонхой.

Захааминай аймагай хүдөө нютагуудта үнгэрэгшэ жэл соёлой 4 байшан баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Эндэхи соёлой эмхи зургаануудта hонирхолтой үдэшэнүүд, уулзалганууд болодог, лекци уншагдадаг, концерт табигдадаг заншалтай. Совхозуудай холын малшадай соёлой эрилтые хангаха талаар горитой ажал ябуулагдана. Аймаг дотор нүүдэл 277 библиотекэ хүдэлжэ байдаг юм.

Республика доторнай ниитын хэдэн зуугаад библиотекэ хүдэлнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 703 мянган хүн библиотекэhээ ном абажа уншаа гэхэ гү, али хүн бүхэн дунда зэргээр 24 ном уншаhан байна. «Эрхимээр хүдэлдэг библиотекэ», «Эрхимээр ажаллядаг библиотекарь» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө социалис мүрысөөн республика дотор үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Хориин, Захааминай, Кабанскын, Сэлэнгын аймагуудай библиотекэнүүдэй ажал ябуулга hүүлэй үедэ нилээд hайжараа. Тус аймагуудай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай местком ба райкомууд олониитын дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри hайжаруулха талаар ехэ юумэ хэнэ. Республикын М. Горькиин нэрэмжэтэ библиотекын коллектив хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ туhаламжа ехээр хүргэжэ, ёhотой методическа түбынь болонхой.

Хүдөөгэй клуб ба соёлой байшангуудай, библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар ехэ ажал ябуулна. Тэдэнэр мүрысөөнэй гурим тодорхойлхо, дүнгүүдыень согсолхо ба бусад хэмжээ ябуулганuудта хабаадалсадаг байна. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр тусхай бюллетень, дайшалхы хуудаhа, ханын газетэ гаргаха хэрэгтэ хабаадалсана. Соёлой гуламтануудта ажалай алдар солын үдэшэнүүд, уулзалганууд үнгэргэгдэнэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй стенднүүд түхеэрэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, республикын соёлой предприятинууд ба эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар нилээд дутагдалтай байhаар. Энэ дутагдал республиканска, Зэдын, Хориин, Захааминай, Баргажанай типографинуудай коллективүүдтэ сэхэ хабаатай. Колхоз, совхозуудай холын фермэнүүдтэ, гүүртэнүүдтэ хүдэлдэг ажалшад заримдаа удаан саг соо кино харанагүй, соёлой хүдэлмэрилэгшэд тэдэнтэй нүхэр ёhоной хөөрэлдөө үнгэргэнэгүй. Түнхэнэй, Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудай соёлой гуламтануудай ажал ябуулга мүнөө сагай эрилтэдэ харюусамаар бэшэ байhаар. Улаан-Үдын театрнуудай коллективүүд хүдөө нютагуудаар үсөөн ябана, заримдаа ехэ дутагдалтай, hула удхатай спектакль, концерт табигдана.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэл ябажа байна. Ажалшадай коллектив бүхэн, хүдэлмэрилэгшэ бүхэн социалис уялгануудые абаад, габшагай hайнаар хүдэлжэ байнхай. Тэдэниие ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулха гээшэ соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй, профсоюзай местком ба райкомуудай нангин уялганuудай нэгэн болоно.

Т. САНЖИЕВА,
соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ.

Европын арадуудые фашизмын дарлалтаhаа сүлөөлhөөр 30 жэлэй ой ойртожо байна. Энэ тэмсэлдэ совет арадай туйлажа гараhан хүндэ бэрхэшээлнүүдые, ямар ехэ хохидолдо ороhые түрүү хүн түрэлтэн мартахагүй.

НЕМЕЦ-ФАШИС БУЛИМТАРАГШАДhАА ВЕНГРИИЕ СҮЛӨӨЛhӨӨР 30 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дайнай үедэ hандаргагдаhан Эржебет хүүргэ (дээрэхи зурагтань). Доронь — Венгриин ниислэлые хоёр хуби болгон hалгаадаг Дунай мүрэн дээрэ мүнөө хэдэн олон хүүргэнүүд тагданхай. Наада таладань hэргээн бодхоогдоhон Эржебет хүүргэ харуулагдана. Гурбадахи зураг дээрэнь — Будапешт хотодохи Геллерт добо дээрэ бодхоогдоhон хүшөө. Венгер скульптор Жигмонд Кишфалуди-Штроблиин бүтээhэн энэ хүшөө дээрэ пальмын набшаhа дээрэ үргэжэ бариhан эхэнэр, харуулда байhан совет сэрэгшэ харуулагдана. Венгриин ниислэлые сүлөөлэлгын байлдаануудта ами наhаяа үгэhэн совет сэрэгшэдэй нэрэнүүд энэ хүшөө дээрэ hиилэгдэн бэшээтэй байдаг.

МТИ-ТАСС-ай фото.

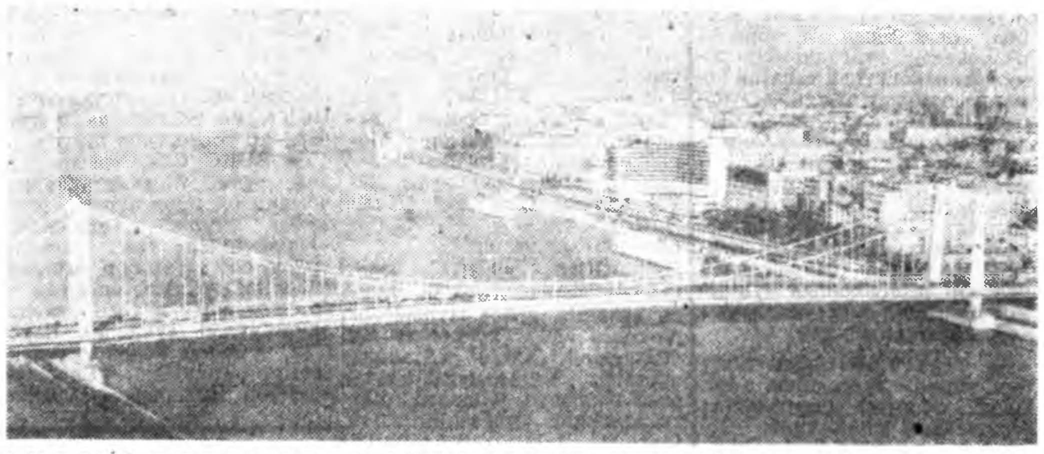

ОРОЛДОСЫН АШААР

Худэри-Сомон тосхондохи магазинда хүн зон ходо олон байдаг. Хүнүүд хэрэгтэй номоо шэлэн абаха аргатай. Тиихэдэ магазин соо хододоо ариг сэбэр, номууд темэ темээрээ хубааригдаад, зохидхоноор табяатай байдаг. Наймаалагша Евгения Павловна Аносова магазинда ороhон хүн бүхэндэ урин налгайгаар хандадаг, таатай зүбшэл үгэжэ, hонирхоhон номуудыень шэлэлсэдэг юм.

Евгения Павловна тус магазинда 4-дэхи жэлээ хүдэлнэ. Энэ хугасаа соо ажал хэрэгээрээ, налархай урин зангаараа олоной дунда хүндэтэй боложо шадаа. Дүршэлтэй наймаалагша жэл. hара бүхэнэй түсэбүүдые дүүргэдэг заншалтай. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ ном худалдаха түсэбөө 105,7 процент дүүргэhэн юм. Энэ жэлдэшье Евгения Павловна hайн дүнгүүдтэй ябана. Март соо 600 түхэригэй ном худалдаха түсэбтэй hаа, hарын тэн багта 450 түхэригтэ худалдаад байба.

Амжалтынь эшэ үндэhэн хаанаhааб гээд hонирхогдоо. Энэ нүхэр ажал хэрэгтээ коммунис ёhоор зандажа, hайнаар эмхидхэжэ шадаа гээд нэн түрүүлэн тэмдэглээ. Хододоо номой выставкэнүүдые эмхидхэжэ байдаг. Тиигэхэдэнь совхозой ажалшад, багшанар, мэргэжэлтэд, hурагшад магазинда ерэжэ, номуудые дураараа шэлэжэ абана. Мүн Евгения Павловна ном худалдаха хэрэгтэ hурагшадые олоор хабаадуулна. Жэшээнь, hурагша бүхэндэ 10—15 түхэригэй ном үгтэдэг. hурагшад эдэ номуудые худалдаад, мүнгыень магазинда бусаадаг юм. Иигэжэ Евгения Павловна худалдаа наймаанай онол аргануудые зүбөөр хэрэглэжэ, ажалаа урагшатай hайнаар ябуулна.

— Мүнөө агуу Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан номуудай выставкэ бэлдэжэ байнабди. Дайнда арад зонойимнай гаргаhан баатаршалга, дайнай үеын ажабайдал харуулhан номууд выставкэдэ табигдаха, — гээд Е. П. Аносова хөөрэнэ.

— Методическа номууд, мүн хүдөө ажахын асуудалаар хэрэгтэй ном магазинда үсөөн ерэнэ. Тиимэ номуудые багшанар, мэргэжэлтэд ехэтэ хэрэглэдэг. Республикын книготоргын хүтэлбэрилэгшэд тус асуудалые хараадаа абаха зэргэтэй.

Д. ГАРМАЕВ.

Хяагтын аймаг.

Политическэ темэдэ хөөрэлдөөн

ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛhӨӨР

Португалиин Коммунис парти hүүлэй жэлнүүдтэ арад зонойнгоо дунда ажал ябуулгаяа улам үргэдхэhэн байна. Португалиин Коммунис партиин (КПП) VI съезд дээрэ (1965 он) баталан абтаhан шэнэ программа соо Португалидахи фашис засагые буу зэбсэгэй хүсөөр унагааха гэhэн зорилго табигдаhан юм. Гэхэтэй хамта, таарамжатай байдалай тэхеолдоо hаань, эбэй ёhоор демократическа гүрэниие байгуулха аргые хараалhан бэлэй.

70-аад оной эхеэр Португалиин Компарти бүхы орон дотороо ехэ хүсэтэй политическэ парти боложо тодороо hэн. 1974 оной апрелиин 25-най үйлэ хэрэгүүдэй болохоhоо холо урид профсоюзууд болон фашис засагта эсэргүү организацинуудай дунда өөрынгөө партийна эмхинүүдые бии болгоо. Фашис засагаархидтай тэмсэхэдээ, Португалиин демократическа хүдэлөөн (ДДП) гэдэг партиин хүсые, hүүлээрнь национальна ассамблейе шадамараа хэрэглэhэн юм. Португалидахи демократическа хубилалтануудай түлөө хүдэлөөндэ коммунистнууд, социалистнууд, фашизмда эсэргүү католигууд нэгэдхэдээ нилээд ехэ хүсэн болоhон байна.

Португалиин Коммунис парти арад зонойнгоо дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхаhаа гадна АРА (зэбсэгтэ революционно хүсэн) гэжэ нэрлэгдэhэн сэрэгэйхидтэ адлирхуу организаци байгуулаа.

Фашис засаг унагааха үедэ Коммунис парти тодорхой политическэ программатай, мүрдэлгэдэ ородогшье hаа, тэмсэжэ hураhан, бэлэдхэл hайнтай кадрнуудтай болоод байгаа.

Фашизмда эсэргүү урбалтын hүүлээр ороноо демократиин замда оруулха хэрэгтэнь баруунай хархис хүсэнүүд ябуулга хэхэдээ, гол доботолгосо коммунис партида шэглүүлhэн байна. США-гай ЦРУ энэ хэрэгтэнь ехэ туhа хүргэжэ байнхай.

Мүнөө Португалиин Коммунис парти нюуса байдалhаа гараад, олониитын хабаадалгатай парти боложо байна. КПП мүнөө хэзээ хэзээнэйхиhээ хүндэтэй парти боложо байнхай. Хэрбээ 1974 оной эхеэр КПП-гэй дэргэдэ 3 мянган хүн байгаа hаань, мүнөө 60 мянган хүн Коммунис партида тоологдоно. Ороной томо хотонууд ба промышленна түбүүдтэ партийна организацинууд олоор эмхидхэгдэнэ. Студентнүүдэй холбоон, ажалша залуушуулай хүдэлөөн, эхэнэрнүүдэй демократическа хүдэлөөн гэхэ мэтэ томо организацинууд КПП-гэй нүлөөн доро байдаг юм.

1974 оной май hарада «Аванте» гэжэ газетын гаража эхилhэн ушар Португалиин коммунистнуудай ехэ илалта болоно. Тэрэнь мүнөө 120 мянган хэhэгээр хэблэгдэнэ. Мүнөө тэдэнэр энэ газетээ үдэр бүри гарадаг газетэ болгохоёо байнхай.

КПП-гэй ямар харилсаа социалистнуудтай байгуулха ушарынь саашанхи замдань ехэ удха шанартай байха. Юундэб гэхэдэ, Португалиин Коммунис ба социалис партинуудай хоорондо ороной хүгжэлтын шухала асуудалнуудаар арсалдаанууд бии ха юм. Португалиин гадаадын хэрэгүүдэй министр болоhон, социалис партиие ударидагша М. Соареш Коммунис партитай нягта холбоо байгуулха гэжэ оролдоношьегүй.

Предприяти бүхэндэ партинууд бүридэ хабаатай профсоюзай организацинууд эмхидхэн байгуулагдаха ёhотой гэжэ социалис парти тоолоно. Энэнь хүдэлмэришэдэй хүсые hулаадуулха зам ха юм.

Португалиин Коммунис парти эдэ арсалдаанууд тухайгаа хэлэдэгшье hаа, ороной демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэл байгуулхын түлөө харилсаагаа бэхижүүлхэ ёhотойбди гэжэ заадаг. Гэхэтэй хамта, арадай-демократическа парти, Португалиин демократическа хүдэлөөн гэхэ мэтэ партинууд Коммунис ба социалис партинуудта орходоо тад ондоо политика баримталха программа зохёожо байнхай. Байгша оной апрелиин 12-то болохо hунгалтын үедэ Учредительнэ суглаанда 270 депутат hунгагдаха ёhотой. Тэрэ суглаан ороной шэнэ Конституци баталан абаха, хуули гаргадаг ассамблей зарлаха ёhотой. hунгалтын үдэр — апрелиин 12-то Португалиин саашанхи политическэ хүгжэлтын замые тодорхойлхо байна. Тиихэдээ энэнь Португалиин арадай түүхэдэ ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг болохо.

1974 оной октябрьда болоhон КПП-гэй ээлжээтэ бэшэ съезд тэрэнэй хүсые ба нягталалгые, арад зонтой байгуулhан нягта холбооые гэршэлээ hэн. Энэ съезд политическэ ба эмхидхэлэй үндэр хэмжээндэ үнгэржэ, ороной бүхы районуудhаа ерэhэн делегадууд хабаадаа бэлэй.

Португалиин Коммунис парти уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө, тэмсэдэг, Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй марксизм-ленинизмдэ эсэргүү тэмсэлые буруушаадаг байна. Советскэ Союзай ба Португалиин Коммунис партиин хоорондо нягта холбоон тогтоогдоhоор үнинэй. Португалиин Коммунис парти КПСС-эй ЦК-гай ажал ябуулгые, партиин XXIV съездын сонооhон эб найрамдалай программые үндэрөөр сэгнэдэг.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПП-гэй Генеральна секретарь А. Куньялтай 1969 ондо уулзажа, хоёр партиие hонирхуулдаг асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Тиихэдэ нүхэр Л. И. Брежнев Португалиин коммунистнуудай баатарлиг тэмсэлые бүрин дэмжэнэбди гэжэ мэдүүлээ hэн.

Португалиин Коммунис парти hүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа ехэ амжалта туйлаба. Энэнь марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын ёhо гуримуудта түшэглэдэгэйнь гэршэ мүн.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй мэдээжэ ажал ябуулагша, тэмсэлдэ хатуужаhан марксист-ленинец А. Куньял КПП-е 30 гаран жэл соо ударидана. Тэрэнэй 13 жэлыень фашис засагаархидай түрмэ шорон соо үнгэргөө. 1960 ондо А. Куньял бүлэг нүхэдтэйгөө хамта түрмэhөө зугадаад, хэдэн жэл соо манай орондо ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлээ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1973 оной ноябриин Указаар А. Куньялые 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Октябриин Революциин орденоор шагнаhан байна.

1974 оной апрелиин 25-най үйлэ хэрэгүүдэй hүүлээр Португалидаа бусаад, саг зуурын правительствын министрээр томилогдоо.

1974 оной октябриин 29-hөө ноябриин 3 болотор манай орондо ерэhэн А. Куньял түрүүтэй Португалиин правительствын түрүүшын делегациин айлшалалга онсо удха шанартай байгаа. Совет португалиин худалдаа наймаанай, экономическа, научно-техническэ, соёлой болон бусад талаар харилсаа холбооое байгуулха ба тэрээниие гүнзэгырүүлхэ гэhэн зорилгонь бэелүүлэгдээ.

Португалидахи байдал мүнөө тон орёо, шахардуу зандаа байhаар. Португалидахи хархис хүсэнүүд фашис засагаа hэргээхэ hэдэлгэ гаргана.

Байгша оной мартын 11-дэ бүлэг сэрэгшэдэй урбалта хэхэ гэhэн ябуулга энээниие элеэр гэршэлбэ. Гэбэшье Коммунис парти болон бусадшье демократическа хүдэлөөндэ хабаатай партинууд, ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн энээндэнь шанга харюу үгэбэ.

А. ТЫХЕШКИН,
Буряадай хүдөө ажахын институдай КПСС-эй түүхын кафедрын доцент.

АРАДАЙ МҮНХЭ ДУРАСХААЛ XXX

БАЯН НАМТАРТАЙ КОММУНИСТ

Аймагай Соведэй сессиин гү, али КПСС-эй райкомой пленумэй Нарhатада зарлагдахада, үндэр тэгшэ бэетэй, дүүрэн хүрин улаан шарайтай, бага энеэбхилэд гэhэн хоёрүү хүхюун аад, яhала наhажаал болоhон хүнтэй тэндэ заатагүй ушархат. Энэ хүн эндэ сугларагшад соогоо эгээл аха заха хүниинь болоно. Аймагай колхоз, совхозуудай залуу хүтэлбэрилэгшэд болон ажалай түрүүшүүл хадаа урданай ударидагша Семён Лазаревич Козловые гансал үндэр наhаарнь хүндэлнэ бэшэ, мүн баян намтарайнь, ажалайнь ехэ дүршэлэй, залуушуулда үнэтэ зүбшэлөөрөө туhалдаг hайхан сэдьхэлэйнь, ёhотой коммунист шэнжын урда дохино бшуу.

Үргэн Яруунын алишье нютагта Семён Лазаревичые таниха мэдэхэгүй, hайн үгөөр магтахагүй хүн гэжэ одоо байхагүй даа. Юундэб гэхэдэ, 1914 ондо түрэжэ, ехэ болоходоо багахан колхозой бухгалтераар хүдэлжэ бээд харуулhан Семён Лазаревич нютагай зоноор, партяар үргэгдэжэ, аймагай найдамтай ударидагшадай нэгэн боложо шадаhан намтартай. Хаана бэрхэшээл ушарнаб, тэрээниие тэндэл эльгээжэ, ямар нэгэн ударидахы тушаал даалгаха. Эгэтын МТС-эй директорэй орлогшоор удаан ажаллаа. Үльдэргын жэжэ колхозуудые нэгэдхэн томодхохо үедэ «Коммунизм» колхозой парторгоор хүдэлhэн юм. Томодхогдоhон «Дружба» колхозой түрүүлэгшээр, Яруунын совхозой парткомой секретаряар, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшоор hайнаар хүдэлhыень нютаг зон магтан дурдадаг.

1968 ондо Хархада «Юбилейный» гэжэ шэнэ совхозой тогтоходо, Семён Лазаревич директорээр томилогдоhоор мүнөө хүрэтэр, жара гарабашье, хүдэлжэ ябана. Энэ совхоз үйлэдбэриингөөшье, соёл гэгээрэлэйнгээшье талаар тэгшэ хүгжэжэ байhан түрүү ажахы боложо шадаа. Семён Лазаревич ородоршье, буряадааршье зонтоёо хөөрэлдэжэ шадаха, хүндэ туhалжа, холые бодожо хүдэлдэг хүн гээшэ. Тэрэ хүдэлhэн лэ газартаа hайн hургуули, хүүгэдэй ясли, саад барюулдаг заншалтай юм.

Семён Лазаревичай дайнда хабаадаhан намтар баhал баян, гайхамшаг юм. Дайнай эхилхэдэ младша лейтенант зэргэтэй, взводой командир тушаалтай Улаан Армида алба хэжэ эхилээд, гвардиин майор хүрэтэр сэрэгэй нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, батальоной командир тушаалтай дай дүүргэлсэжэ нютаг ороноо бусаа hэн. Украиннын болон Белоруссиин газар дайда тэмсэhэн фронтнуудта дайлалдахадаа ходо ябаган сэрэгэй командираар алба хэжэ, олон шанга тулалдаанда хабаадаhан байна. Хоёр дахин хүнгөөр, хоёр дахин хүндөөр шархатажа, эмнэлгын хүсөөр амиды мэндэ үлэжэ, алдарта нангин албаяа үргэлжэлүүлхэ зол хубитай хүн байгаа бшуу.

Хатуу шанга тулалдаанай гал дүлэн соогуур баатаршалга гаргаhанайнгаа түлөө дайшалхы Улаан Туган, Александр Невскиин, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 2-дохи шатын, Улаан Одоной орденуудтай, Кенигсберг абалсаhанай түлөө медальтай нютагаа бусажа ерэhэн гвардиин майор С. Л. Козлов гэртээ, нютагаа ерэhэнэйнгээ үглөөдэрынь ажаллажа эхилээ hэн гэхэ.

Дайнай hүүлдэхи амгалан ажалай жэлнүүдтэ эдэбхитэй, ехэ амжалтатай хүдэлhэнэй, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шэн габьяатай байhанайнь түлөө гүрэнэй дээдын засаг Семён Лазаревичые Октябриин Революциин, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар, «Ажалдаа шалгарhанай түлөө. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэhэн медаляар шагнаа бэлэй.

С. Л. Козлов ходоо хүхюун зугаатай, налгай сэдьхэлтэй, ажалдаа шунан шуумайн ябадаг, гайхалтай шанга бэетэй, баатар зоригтой, хүнгэн сарюун коммунист мүн. Нүхэдэйнгөө сэдьхэлдэ зориг бадаруулан хөөрэдэг, баян хурса үгэтэй ёhотойл пропагандист хүн юм. Жэл тухай болобо гү, нэгэтэ тала танил hуутараа: «Семен, юрэдөө, амаралтада гарахаяа hананагүй гүш?» гэжэ асуугаа hэн. Тиихэдэнь «Юhэдэхи табан жэл дүүргэлсэхэ, Илалтын 30 жэлэй ойе hайн амжалтаар угталсаха хэрэгтэй» — гээд, тэрэ энеэбхилэн байгаа бэлэй.

«Юбилейный» совхоз, үнэхөөрөөшье, ажалай яhала амжалтатай, магтаалтай түүхэтэ жэлые үнгэргэжэ байна даа. Семён Лазаревич тэрэ зориhондоо хүрөөгүйдөө сэдьхэлээ ягаад амаруулха юм. Ойлгосотой.

Цокто НОМТОЕВ.

РОССИИ АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДТА

ПЕТРОЗАВОДСКЫН МАРКАТАЙГААР

Кондопожско Кировэй нэрэмжэтэ целлюлозо-саарhанай комбинадта саарhа хэхэ үргэн формадтай шэнэ машинын түрүүшын узелнуудые хабсаргажа эхилбэ. Тэрэ машина нэгэ минута соо 800 метр газетын саарhа гаргаха хүсэтэй байха юм. Мантан томо энэ машина дүрбэн дабхар корпус соо хабсаргагдана.

«Кондопождохи комбинат хадаа мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмэ томо предприяти мүн. Дэлхэйн дэлгүүр дээрэ газетын саарhа худалдаха талаар баруунай ямаршье предприятитай зэргэшэжэ шадаха» — гэжэ Америкын «Интернешнел Нейпер компаниин» президент Джадсон Хенниген хэлэhэн юм.

Тус комбинат мүнөө шэнэдхэгдэн хубилгагдажа байна. Тэрэ хүдэлмэриин дүүргэгдэхэлээр Карелиин автономито республикаhаа модон гаргагдахаяа огто болихо байна. Саарhан, картон, фанерэ, барилгада хэрэглэгдэхэ конструкцинууд, мебель болон бусад бэлэн продукци ой тайгата республикаhаа улам ехээр зөөгдэдэг болохоор хараалагданхай.

Н. МИЛОВ,
ТАСС-ай корр.

Петрозаводск.

НЯГТА ХОЛБОО БАРИСААТАЙГААР

Орджоникидзе хотын «Электроконтактор» заводто бүтээгдэдэг 16 түхэлэй зүйлдэ гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэг олгогдонхой.

Хойто-Осетиин аппаратчигуудай ажалай иимэ ехэ амжалта туйлаха хэрэгтэ электроаппарадуудай бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын ба проектно-конструкторска институдай коллектив горитой хубитаяа оруулhан байна. Заводой уралан нарижуулагшад научна хүдэлмэрилэгшэдтэй нягта холбоо барисаатайгаар ажаллажа, богонихон болзор соо бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэ тодхоhон юм. Цехүүд сооонь конвейерна ба поточнооньhожоруулагдаhан 8 лини ашаглалгада оруулагдаа. Урданайхиhаань 5 дахин удаан саг соо найдамтайгаар ашаглагдадаг шэнэ түхэлэй контакторнууд энэ заводто бүтээгдэдэг болоо.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Хойто-Осетиин аппаратчигууд эрхим шанартай 1000 электроконтактор түсэбhөө гадуур бүтээн гаргаха зорилготой.

Т. ЕФИМЦОВ,
ТАСС-ай корр.

Орджоникидзе.

ШЭНЭ АРГААР

Үбэлэй сагта дулаан байргүй талада эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха шэнэ арга «Алькеевский» совхоз Татарай республика дотор анха түрүүшынхеэ хэрэглэжэ эхилээ. Үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ 1 килограммаар нэмээжэ, тус ажахы ехэ олзо доход оруулна. Үхэрэй 1 центнер мяханай өөрын үнэ сэн арай шамай 44 түхэриг болодог юм.

Сагай уларилай муудахада, шахагдажа байhан мал хабтагайгаар баригдаhан сарайда оруулагдана. Шахамалнууд hайнаар эдеэлүүлэгдэнэ, дулаан уhа дуран соогоо уунa. Тиимэhээ шэгнүүрынь түргөөр нэмээгдэдэг байха юм.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада тус ажахы 33 мянган центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулха түсэбтэй hэн. Мүнөө 31 мянган центнер худалдагданхай. Энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ.

«Алькеевский» совхозой малшадай дүй дүршэл автономито республикын ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилээ.

М. КУКЛИН,
ТАСС-ай корр.

Казань.

ДҮҮРГЭГДЭХЭ ДҮТЭЛӨӨ

Гудермесскэ барайгарай системын барилга hүүлшынгээ шатада оробо. Энэнь Чечено-Ингушай автономито республикын эгээл томо системэ болохо юм. Тус системын газар уhалха ханаабай утань 1 мянгаад километр болоо.

Тус системын ашаглалгада оруулагдахада, урдань хэрэглэгдэдэггүй байhан 10 мянга шахуу гектар газарга барайгар таригдадаг болохо юм. «Чеченингушводстрой» оньhожоруулагдамал колоннонуудай коллективүүд энэ жэлэй апрель hарада барайгар таригшадта ехэ уhа үгэжэ эхилхэнь.

Г. НАСОНОВ,
ТАСС-ай корр.

Грозный.

БАРИЛГЫН ШЭНЭ МАТЕРИАЛ

«Чувашсельстрой» трестын Чебоксарадахи модо болбосоруулгын туршалгын заводто барилгын шэнэ материалай — модоор няамал конструкциин шэнэ пех ашаглагдажа эхилбэ. Тэрэнь түрүүшын тиимэ цехhээ гурба дахин ехэ хүсэтэй юм. Тус тустаа 200 толгой эбэртэ бодо малай багтаха 40 фермэ энэ цехтэ бүтээгдэhэн материалаар жэл бүри барижа болохо байна.

Иимэ материал хүдөөгэй барилгада хэрэглэхэ ехэ ашаг үрэтэй гэжэ элирүүлэгдээ. Шэгнүүрээрээ хүнгэн энэ материал хэрэглэhэнэй ашаар малай байрануудай барилгын болзор хэды дахин богони болгогдоно, үнэ сэнгынь хямдаруулагдана.

В. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай корр.

Чебоксары.

«ИНТЕРКОСМОС-13» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

...мбуулинай дайдые шэн... ...ын, амгалан хэрэгтэ ...алгын талаар социалис ...удай харилсаа холбоо... программатай зохил... ...дэлхэйе тойрон нии... «Интеркосмос-13» гэ... хэмэл одон 1975 оной ... 27-до Советскэ ...аа дэгдээгдээ. «Интеркосмос-13» гэжэ хэмэл одон дэлхэйн магнитосферэ ба полярна ионосферэдэхи үзэгдэлнүүдые шэнжэлхэ, тэрэшэлэн электросурапзанай бага частотатай долгинуудые шэнжэлхэ зорилгоор ниидхүүлэгдэбэ.

Советскэ Союзай ба Чехословакиин Социалис Республикын мэргэжэлтэдэй зохёоhон научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Интеркосмос-13» гэжэ хэмэл одон иимэ параметрнүүдтэйгээр замбуулинай замда гаргагдаа.

— Газарай нюуруhаа холодолгын наада захань (перигей) — 296 километр;

— Газарай нюуруhаа холодолгын саада захань (апогей) — 1714 километр;

— Газарые тойрон ниидэхэ сагынь — 104,9 минута;

— Экватор тээшэ hөөлжэн ниидэлгэнь — 83 градус болоно.

Туршалгада хабаадагша оронуудай мэргэжэлтэд научна аппаратурые дэгдээлгэдэ бэлдэхэ, хэмэл одые ниидхүүлхэ ба научна приборнуудай хүдэлмэри залан хүдэлгэхэ ябуулганuудые космодромдо хэhэн байна.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоhон научна аппаратура haадгүй hайнаар хүдэлнэ.

Советскэ Союзай залан хүтэлхэ хэмжэн тодорхойлхо оньhон түхеэрэлгэнүүдэй Газар дээрэхи станцинууд хэмэл одонhоо дамжуулагдаhан научна мэдээнүүдые угтан абана. Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Советскэ Союзай ба Чехословакиин Социалис Республикын обсерваторинууд зүбшэлэн хараалагдаhан программын ёhоор, Дэлхэйн магнитосферын ба ионосферын үзэгдэлнүүдые «Интеркосмос-13» гэжэ хэмэл одонтой нэгэн доро шэнжэлэлсэнэ.

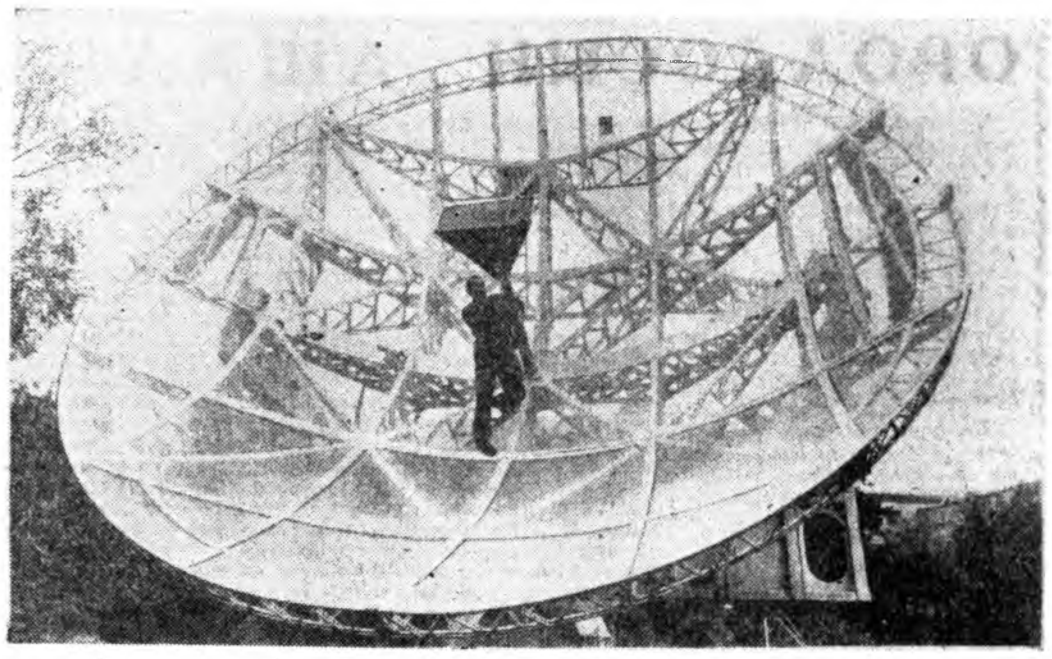

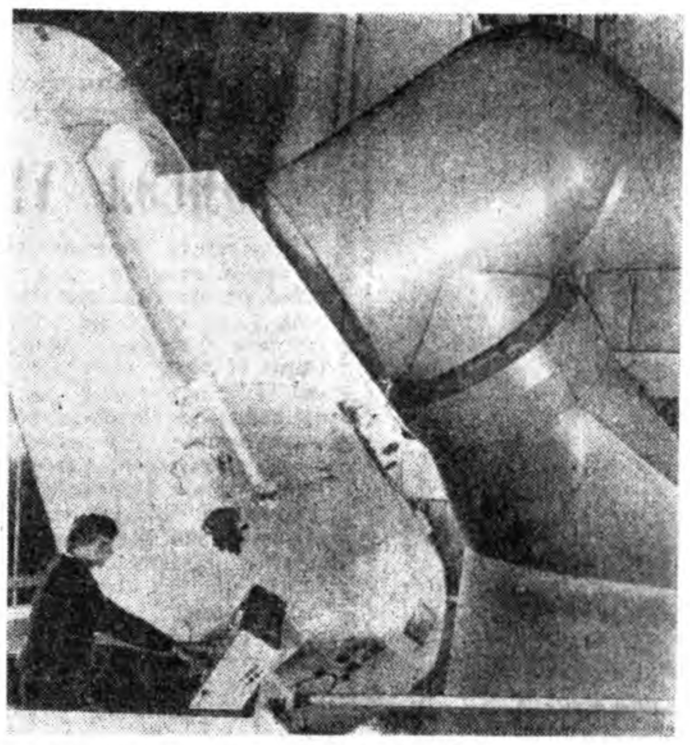

АСТРОНОМИЧЕСКА ТҮБ

ЧЕХОСЛОВАКИ. Прага хотоһоо холо бэшэхэнэ оршодог Ондржеёов гэжэ обсерватори мүнөө үе сагай эрилтэдэ таарамаар техникээр хангагдаһан Европо соо томо түб болоно. Социалис оронуудай научна бусад түбүүдтэй хамта Ондржейов обсерватори «Интеркосмос» спутнигуудай ниидэлгые бэлэдхэлдэ хабаадалсадаг, замбуулинһаа абтаһан элдэб мэдээнүүдые тобшололсодог юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: шэнэ радиотелескопой антеннэ; Чехословакида томо телескоп; эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Иржи Птачек «Интеркосмос» гэжэ ээлжээтэ спутник дээрэһээ абтаһан мэдээнүүдые шэнжэлэн үзэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ХЭН ЧЕМПИОН БОЛООБ?

Хүдөөгэй шатаршадай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн һүүлшын хоёр нааданда хүдөө ажахын институдай багша, мастерта кандидат Б. Сампилов Яруунын, Сэлэнгын аймагуудһаа ерэһэн шатаршад Гармаев, Галсанов гэгшэдые шүүжэ гарахадаа, абажа боломоор табанһаа табан очкотой боложо, республикын «Урожай» бүлгэмэй чемпион болобо.

Хоёрдохи хюлгэ дээрэ наадаһан хүдөө ажахын институдай багша Б. Мункоев 4,5 очко абаһан байна.

Эхэнэр шатаршадай дундаһаа хүдөө ажахын институдай түлөөлэгшэ А. Тапхасова эрхим һайнаар наадажа, командадаа хоёр очко нэмэһэн байха юм. Нэгэдэхи хюлгэ дээрэ наадаһан Улаан-Үдын аймагай командын шатаршан Т. Козулина бүхы табан уулзалгадаа шүүжэ гарахадаа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Хэжэнгын аймагай командын түлөөлэгшэ Д. Ванчикова Козулинада шүүгдэһэн дээрэһээ дүрбэн очкотойгоор хоёрдохи һуури эзэлээ.

Хоёр бүлэг боложо хубааraад наадагшад соохоо Б. Цырендылыков (Улаан-Үдын аймаг), Д. Базаров, Б. Гармаев (Яруна), Д. Доржиев (Хэжэнгэ), К. Бадмаева (Сэлэнгэ), О. Норбоева (Яруна) гэгшэд эрхим һайнаар наадаа гэжэ тэмдэглэгдээ.

Хоёрдохи бүлэгэйхид соохоо В. Токуренов (Түнхэн), хүдөө ажахын техникумэй багшанар В. Давыдов, С. Будаев, Түнхэнһөө ерэһэн эгэшэ дүүнэр Любовь, Лариса Будаеватан шалгарһан байбэ.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада Буряадай хүдөө ажахын институдай команда 20,5 очкотойгоор эрхимлэжэ, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Түнхэнэй, Улаан-Үдын аймагуудай шатаршад удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна. Мүрысөөндэ эрхим дүн харуулһан шатаршадта үнэтэ бэлэг, грамотанууд барюулагдаба.

Байгша оной апрелиин 5-һаа шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодо эхилхэнь.

В. МАМИЛОВ.

СПОРТЫН ТОБШО ҺОНИН

Республикадамнай

★ Мартын 22-һоо мартын 29 болотор волейболоор республикын «Динамо» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болоо.

Энэ мүрысөөндэ Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министерствын арбаад команда хабаадалсаа. Мүрысөөнэй түрүүшын үдэрһөө Улаан-Үдын Октябрьска райсоведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай команда һайнаар наадажа, нэгэдэхи шанда хүртэбэ. Хоёрдохи һуурида гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй команда, Улаан-Үдын хүдөөгэй аймсоведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай спортсменүүд гурбадахи һуурида гараба. Мүрысөөнэй дүнгөөр республикын «Динамо» бүлгэмэй суглуулагдамал команда бүридхэгдөө.

★ СПАРТАКИАДА. Мартын хорин зургаанһаа хорин юһэн болотор республикын багшанарай спартакиада Сэлэнгын аймагта болобо. Эндэ Хяагтын, Зэдын, Захааминай, Сэлэнгын, Улаан-Үдын аймагуудай команданууд мүрысэһэн байна. Багшанар спортсменүүд волейбол, баскетбол, шатараар болон теннисээр хаба шадалаа туршалсаба. Волейболоор Захааминай аймагай багшанарай команда нэгэдэхи һуури, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Сэлэнгын, Зэдын аймагуудай багшанар эзэлбэ. Сэлэнгын аймагай спортсменүүд баскетболоор, теннисээр, шатараар нэгэдэхи һуурида гараа. Хяагтын, Захааминай аймагуудай багшанарай команда эдэ зүйлнүүдээр хоёрдохи, гурбадахи һуури эзэлээ.

Г. БАМБАРОВ.

★ КОНЬКИ. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Медеогой үндэр хадата елүүр дээрэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Ленинградай Евгений Куликов 153, 250, Горькиин Татьяна Аверина 168,285 очко абажа, дэлхэйн рекорднуудые тогтообо. Конькишад Сафронов, Кащей гэгшэд 153, 847 — 156,810 очкотойгоор удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Эхэнэр конькишад — Киевэй Вера Брундзей, Москвагай Людмила Титова гэгшэд 171,480 — 171,640 очко абажа, мүнгэн, бронзо медальнуудаар шагнагдаба. Манай ороной эхэнэр конькишадай тогтооһон очконууд Давос хотодо США-гай Шила Янгын тогтооһон — 173,450 очкоһоо эрхим байба.

ХОККЕЙ. (ТАСС). Хоккейгээр Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ совет эдир хоккеистнүүд чемпионой алтан медальда хүртэбэ. Мүрысөөнэй һүүлшын нааданда тэдэнэр Чехословакиин үетэндөө 3:4 (1:2, 1:1, 1:1) тоотойгоор шүүгдэбэ. СССР-эй, ЧССР-эй, Швециин суглуулагдамал команданууд мүрысөөнэй дүн согсолходо тус тустаа 8—3 очкотой болоо. Эдэ командануудай хоорондо болоһон мүрысөөндэ сохижо оруулагдаһан, алдагдаһан шайбын тоогоор шагнал хубаарилагдаа. Совет спортсменүүд нэгэдэхи һуури эзэлһэн байба (илгаань — 11-4). Чехословакиин хоккеистнүүд мүнгэн медальда хүртөө (7-7). Шведүүд бронзо медаляар шагнагдаа (4-1).

3 очкотой Финляндиин команда дүрбэдэхи, 2 очкотой Польшын хоккеистнүүд табадахи, 1 очкотой ФРГ-гэй спортсменүүд зургаадахи һууринуудые эзэлээ.

ОРОН ДОТОРНАЙ

★ ВОЛЕЙБОЛ. Оронсой түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа нааданда Ворошиловградай «Искра» командын волейболистканууд Одессын медицинскэ институдай командые 3:1 тоотойгоор шүүһэн байна. Мүн Москвагай «Динамо» — Бакугай «Нефтчи» — 3:0, Киевэй «Буревестник» — Свердловскын командые — 3:0, Москвагай «Локомотив» ЦСКА-гай волейболисткануудые 3:0 тоотойгоор шүүбэ.

★ БОКС. СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө, Ташкентын «Юбилейный» гэжэ спортын ордон соо боксоор эхилһэн нааданда эрхимлэгшэд тодорбо. Тэдэнэр хэд бэ гэхэдэ, эдиршүүлэй дундаһаа Европын чемпион болоһон Александр, Ткаченко, Европын чемпион Владислав Засыпко (Украинын ССР), эдиршүүл соохоо Европын чемпион ябаһан Виктор Рыбаков (РСФСР), Армениин Ашот Аветисян, РСФСР-эй Валерий Львов, Украинын Юрий Тхоровский, Туркмениин Вячеслав Бодня, эдиршүүлэй дундаһаа Европын чемпион Владимир Даньшин (РСФСР), дэлхэйн чемпион Руфат Рискиев (Узбекистан), Дэлхэйн болон Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадануудта хабаадалсаһан Олег Коротаев, Евгений Горстков (РСФСР) гэгшэд болоно.

Мүрысөөндэ ороноймнай 64 городуудай 181 спортсмен хабаадалсаһан байна. Арба нэгэ үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөн дээрэ 163 уулзалга үнгэргэгдэһэн байна.

(ТАСС).

ОЛЕГЭЙ ЕХЭ АМЖАЛТА

Олимпиин наадаhай гурба дахин чемпион, дэлхэйн найма дугаар чемпион, СССР-эй спортын габьяата мастер Александр Медведь гэгшын шанда хүртэхын түлөө дүрэ буляалдаата барилдаагаар заншалта мүрысөөн һаяхан Минск хотодо дүүрэбэ.

Болгариин, ГДР-эй, Румыниин, Венгриин, Польшын, Турциин, Финляндиин спортсменүүдһээ гадна, манай Эхэ ороной олон союзна республиканудай, хизаарнуудай, областьнуудай бэлигтэй бэрхэ олон барилдаашад энэ ехэ нааданда хабаадаһан байна.

Манай республикын түлөөлэгшэдэй энэ заншалта мүрысөөндэ хабаадалсадаг болоһониинь һайшаалтай. Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй студентнэр: спортын мастерта кандидат Кирилл Бандаев, спортын мастер Олег Алексеев энэ удаада республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалһан байна. Тиихэдээ Алас-Дурна зүгэй зонын чемпион, 1974 ондо СССР-эй студентнэрэй дунда эрхимлэгшэ О. Алексеев түрүүлэн Венгриин бэрхэ барилдаашан Ковачиие, удаань Грузиһаа ерэһэн Микеладзиие илаба.

Удаань 1973 оной дэлхэйн чемпион, Европын ба СССР-эй чемпион, спортын габьяата мастер Василий Сульжинтай манай спортсменэй ковер дээрэ гаража барилдаха болоходонь, дүй дүршэлтэй барилдаашан ядамаггүй бэлэхэнээр шүүхэ гээд сугларагшад һанаһаншье байха. Теэд түрүүшын гурбан минута соо хэн хэниинь шье мүхэеэ үгэбэгүй. Тулалдаанай хоёрдохи шатын эхилээд байтар манай барилдаашан добтолон орожо, нүгөөдэеэ дүрэдөө абаад, дала мүрэ дээрэнь нюргалдуулан унагаажархёо. Энэ барилдаанай үедэ халта гэмтэхэдэнь, врачай тэрэниие мүрысөөнһөө гаргажархёогүй һаань, манай бэлигтэй залуу барилдаашан дунда шэгнүүртэн соо илажа гарахадаа болохо байгаа. Тиигэбэшье тэрэ дүрбэдэхи һуурида гараба. Энэнь Олегэй ехэ амжалта гээшэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн тухай

1975 ондо үнгэргэгдэхэ ёһотой дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ хабаадаха хүсэлэнтэй байһанаа дэлхэйн чемпионой, мүн энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхые хүсэгшын элирхэйлэн мэдүүлхэ талаар Уласхоорондын шатарай федерациин (ФИДЕ) тогтооһон болзор апрелиин 1-дэ гүйсэбэ. Гроссмейстер Анатолий Карпов мартын 31-дэ ФИДЕ-гэй президентдэ телеграмма эльгээхэдээ, мүрысөөнэй баталагдан абтаһан гуримаар наадахаар бэлэнби гэжэ тэрээн соогоо мэдээсээ.

(ТАСС).

ПАРИЖ

Анги[illegible]ин тэмсэл улам шангадана

ТАСС

Ажалшадта хохидол ушаруулжа, мүнөөнэй кризисһээ гараха гэдэг ехэ капиталай хараа шэглэл Францын экономикодо тохёолдоһон доройтолгын һүжэрхэ улам эли болоно байнхай.

Тус орон доторхи хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй профсоюзууд энэ хархис политикада харюу болгон, хэдэн олон ехэ ехэ буһалгаануудые хэнэ.

«Рено» гэдэг автомобилиин заводуудтахи забастовко мүнөө энэ тэмсэлэй гол гуламтань болоод, долоон недели үлүүтэй соо үргэлжэлжэ байна. Энээнэй ябасые Францын бүхы ажалшад анхаралтайгаар адаглана. ВКТ-гэй, ФДКТ гэй профсоюзуудай уряагаар олон мянган хүдэлмэришэд «Реногой» заводуудай буһалгаалан бодогшодтой һанаалаа нэгэдэн, талархажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ. Мартын 26-да ехэ митинг боложо, 30 мянга шахуу хүн хабаадаа.

ЛИССАБОН

Хани харилсаанай оршон байдалда

ТАСС

Хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошоһон Португалиин Саг зуурын правительствын ажалай министр майор Жозе да Кошта Мартинш мартын 31-дэ бусажа ерэбэ.

Кошта Мартинш Лиссабоной аэропортдо буугаад, журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө, СССР соогуур амжалтатай һайнаар ябажа ерээб гэжэ мэдүүлээ. Советскэ Союзда ошоһон ушарни манай хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ Португалиин министр тэмдэглэбэ. Совет хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахадаа, элдэб асуудалнуудые, гол түлэб экономическа харилсаанай, худалдаа наймаанай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байнабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Хөөрэлдөөнүүд хани харилсаанай, нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн оршон байдалда үнгэрһэн байна. Манай ороной үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ Советскэ Союз туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлээ гээд Кошта Мартинш тэмдэглээ. Хүгжэлтэ дэбжэлтын ба эб найрамдалай аша туһада, Португалиин, СССР-эй арадуудай аша туһада Советскэ Союзай, Португалиин хоорондохи харилсаан саашадаашье хүгжэхэ гээд этигэн найдажа байһанаа министр мэдүүлбэ.

НИКОЗИ

Бүлэгүүдэй хоорондохи хөөрэлдөөнүүд һэргээгдэбэ

ТАСС

Хоёр талын зүбшөөлөөр аралай грек ба түүрэг бүлэгүүдэй хоорондохи хөөрэлдөөнүүд апрелиин 4-һөө һэргээгдэхэ байна гэжэ ООН-һоо Кипртэ байдаг түлөөлэгшэ эндэ мэдүүлээ. Нёдондо зун орон дотор болоһон хэрэгүүдһээ уламжалан, түрэл нютагһаа гаража, ондоо тээшээ ошохо баатай болоһон олон мянган киприодуудта хабаатай асуудалнуудые эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэхэ.

Кипрэй президент Макариос Швециин радиогой корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, орон нютагһаа гаража зугадагшадай байдал айхабтар хүшэр бэрхэшээлтэй байна гэжэ мэдүүлээ. Тэрэниие шиидхэнгүй Кипрэй асуудалые шиидхэжэ болохогүй.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон · телеграф · радио

ХАНОЙ

Урда Вьетнамдахи байдал

ТАСС

Сайгонһоо хойгуур 600 километртэ, Урда Хитадай далайн эрье шадараар байдаг Дананг хотые Урда Вьетнамай патриодууд мартын 30-да сүлөөлбэ. Урда Вьетнамай хэмжээгээрээ хоёрдохи Дананг хотын унахадань, РЮВ-эй ВРП Куангнам провинциие сүм мэдэллээ абаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба үргэн ниитэ арад зоной сайгон захиргаанда эсэргүүгээр тэмсэн, ехэ илалтануудые туйлаһантайнь дашарамдуулан, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын Центральна Комитет, Урда Вьетнамай Республикын Революционно Саг зуурын правительство Урда Вьетнамай бүхы арад зондо хандаа.

ДЕЛИ

ИНК-ын хүдэлмэриһэ комитедэй шиидхэбэринүүд

ТАСС

Ороной хүтэлбэрилхы партиин дээдэ зургаануудай нэгэнэй — Индиин Национальна конгресс гэдэг хүдэлмэришэ комитедэй заседани эндэ боложо дүүрэбэ. Хүршэ оронуудтаяа харилсаагаа һайжаруулха, бүхы гүрэнүүдтэй амгалан тайбанаар зэргэ оршон һууха гэһэн правительствын гадаадын политическэ хараа бодолые хүдэлмэришэ комитет бүрин һайшааһан байна. Хүгжэжэ байгаа оронуудай политическэ, экономическа бэеэ дааһан байдалые бэхижүүлхын тула Индидэ ехэ хубилалтанууд боложо байна гээд хүдэлмэришэ комитедэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Гэбэшье зэбсэг хэрэгсэлнүүдые худалдаһан хорюул табиһанаа Америкын болюулһан ушар аюул түбэгтэй байна. Энэнь Азидахи шахардуу шанга байдал һулаpуулгада хангалтагүйгөөр нүлөөлхэдөө болохо.

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО

Али алиндань ашатай туһатай

ТАСС

Бразилиин ба Советскэ Союзай хоорондын худалдаа наймаан али алиндань ашатай туһатай экономическа харилсаанай гэршэ жэшээ болоно гээд Франк хотын худалдаа наймаанай-промышленна нэгэдэлэй директор Америу Пизза Жуниур журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Совет гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүдэй Бразилиһаа гутал худалдажа абаха гэһэн шиидхэбэриинь тэрэ һайшааба.

Нёдондо жэл Бразилиин гуталай промышленностьда экономическа доройтон унаалгын болоходонь, үйлэдбэреэ 10 процентээр хороохо баатай болоо һэмди гээд директор мэдээсээ. СССР-тэ гутал худалдаха тухай хэлсээндэ гар табилга үйлэдбэриемнай һайжаруулха гээд найданабди. Хотын гуталай 29 фабрика, бултадаа дүүрэн хүсөөрөө хүдэлжэ, түрүүшын захил дүүргэжэ эхилбэ. Энэнь хэлсээнэй түрүүшын дүнгүүд болоно.

Тиихэдэ Бразили Советскэ Союзһаа гидроэнергетическэ түхеэрэлгэнүүдые, нефтиин продуктнуудые, мүн бусад эд бараа худалдажа абаха юм.

КАИР

А. САДАДАЙ ҮГЭ

ТАСС

Египедэй Араб Республикын президент А. Садат ороной Арадай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые шиидхэлгэдэ Египедэй ямар хараа бодолтой байһан тухай тэмдэглээ.

Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар Женеевэдэхи эбэй конференциин хүдэлмэриие һаяар дары һэргээхын түлөө Египет ехэ оролдолго гаргана гээд А. Садат мэдүүлбэ. Конференциин хүдэлмэридэ хабаадахадаа, Израилиин сэрэгүүдые гаргаха, 1967 оной июниин 5-да Израилиин эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй Араб оронуудта эсэргүүгээр хэһэн дайн байлдаанай урда тээхи хилые нарнаар сахиха, мүн Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хангаха гэһэн эрилтэ табиха байнабди. Энээнтэй дашарамдуулан, Израилиин хархис хүсэнүүдэй хорото ябуулгануудта эсэргүүгээр бүхы Араб оронуудай ба Палестиныe сүлөөлхэ эмхиин нэгэдэл бэхижүүлхэ, эдэнэй ябуулгануудые залан хүтэлхэ шухала гээд АРЕ-гэй президент тэмдэглээ.

ООН-ой онсо яаралтай хүсэнүүдэй Синайн хахад арал дээрэ байлгын болзорые үшөө гурба һараар хойшолуулхые зүбшөөхэ гэһэн шиидхэбэри Египедэй правительство абаа гээд А. Садат хэлэбэ.

Пароходуудай ябахынь тула Суэцкэ канал байгша оной июниин 5-да нээгдэхэ юм гээд президент баталаа. Каналые али бүхы аргаар хамгаалха байнабди. Каналай оршондохи хотонуудта гү, али каналда али бүхы добтолгын хэгдээ һаань, тэрэ хаагдаха байна гээд А. Садат мэдүүлбэ.

КАИР. (ТАСС). Дүтын Зүүн зүгэй асуудалай бүхы дээрэнь шиидхэгдэтэр Суэцкэ канал соогуур ябахыень Израилиин суднануудта зүбшөөгдэхэгүй байна гээд АРЕ-гэй информациин министр Ахмед Камал Абу аль-Магд МЕН агентствэдэ мэдүүлээ.

ВАШИНГТОН

Президент Дж. Форд үгэ хэлэбэ

ТАСС

Федеральна налог татабариие хороохо тухай хуулиин проектые конгрессэй һайшаан гар табиһантай дашарамдуулан, США-гай президент Дж. Форд телевиденеэр үгэ хэлэбэ.

Энэ хэмжээн манай экономикодо һайнаар нүлөөлхэ байна гээд президент мэдүүлээ. Гар табигдаһан хуули нэгэдэлнүүдтэ ехэ хүнгэлэлтэ хэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэ нэгэдэлнүүдтэ ашагдадаг байһан нэгэ миллиард долларой налог татабари хороогдоо бшуу. Гэбэшье энэ хуули олон миллион хүнэй налог хүнгэлжэ шадахагүй байна гэжэ Дж. Форд сэхэ руунь мэдэрбэ.

Налог татабариие доошолуулга 1976 ондо бюджедые 60 миллиард доллароор дээшэлүүлхэ байна гээд президент тэмдэглээ.

Орон дотор хүдэлмэригүйшүүлэй улам олошоролго [illegible] Дж. Форд мэдүүлээ. Мүнөө хүдэлмэригүй хүнэй [illegible] 8,2 процентдэ ажалгүй байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ шэглэлтэйгээр» — М. Курановагай статья. «Мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суурлуулбари. Һунгуулиие угтуулан. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үйлэдбэриин аша үрэ — коммунистнуудай хэрэг» — П. Дугаровай статья. [illegible] — М. Жильцовагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Интернационалистнуудай баатаршалга» — В. Базаржаповай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Элдэб һониной суглуулбари. Спортын һүүлэй шэнэ һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Эсэгэ ороноо хамгаалһан Агууехэ дайнай түүхын хуудаһанууд». 10.35 — «Ленин Толстой тухай». 11.35 — «Түрэл орон доторнай». Армениин Совет Социалис Республика (үнгэтэ). 12.05 — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. «Шинии комсомолой билет». 12.35 — «Таабари ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Горы зовут» — уран һайханай фильм. 14.20 — 14.30 — Забһарлалга. [illegible] 16.00 — «Хүн ба хуули». 16.30 — «Экранда — кинокомеди». «Запасной игрок» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 18.00 — Баскетболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» (Л) — ЦСКА (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — «Түрэл аялганууд» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — Шэнэ һонин. 19.40 — Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зориулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 20.00 — Арадуудай хани барисаанай Патрис Лумумбын нэрэмжэтэ университедэй студентнэрэй концерт (үнгэтэ). [illegible] Кремлиин Съездүүдэй ордонһоо дамжуулга хэгдэхэ. 21.30 — «Хүн ба хуули». 22.00 — 22.10 — Забһарлалга. 22.10 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. Документальна фильмүүдэй программа. 22.40 — С. Рахманиновай романсуудые СССР-эй арадай артист Е. Серкебаев дуулана (үнгэтэ). 23.00 — Совет хүгжэмэй шэлэгдэмэл зохёолнууд. 23.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 24.00 — СССР-тэ Венгриин Арадай Республикын соёлой үдэрнүүд. Кремлиин Съездүүдэй ордонһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30 — «Мүнөөнэй эрдэм наука».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Экран» — телевизионно суглуулбари. 21.00 — «БИОН». Мүнөө сагта. 21.40 — «Техникын һонин мэдээсэлнүүд».

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон орохогүй. Зүүн тээһээ һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 3—8 градус дулаан, Байгал шадар 2 градус хүйтэнһөө 3 градус хүртэр дулаан болохо. Улаан-Үдэ хотодо үдэр 7—9 градус хүйтэн, үдэртөө 10—12 градус дулаан болохо.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03416. Заказ №